

АКВА ВІТА

старша школа
(9-11 класи)

ДОПОМОГА ДЛЯ ЗАХИСТУ (Д.Д.З.)
практичний посібник
з дидактичним матеріалом

ДЕВІЗ:

«Слова, що приносять зцілення, є джерелом життя,
але якщо вони неправильні, то ранять душу»

АКВА ВІТА

ДОПОМОГА ДЛЯ ЗАХИСТУ (Д.Д.З.)

практичний посібник з дидактичним матеріалом

Т. 4 – старша школа (9-11 класи)

АВТОРИ:

Сімона Кимпеан
Еріка Клемм
Анамарія Кордун
Елена Нікореску
Дойна Соломон
Мугур Фреціле
Лауренціу Дінке
Маркус Швіттер
Юлія Островська
Джордж-Маріус Шинка
Тетяна Шинка

ЗАГАЛЬНИЙ ISBN: 978-973-7910-81-3
ISBN для цього тому: 978-973-7910-86-8

ВИДАВНИЦТВО CONSTANT
СІБІУ – 2024

«CIP» запис Національної бібліотеки Румунії

CIP nr. 05230/ 31.01.2024

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Akva vita : dopomoga dlâ zahistu (D.D.Z.) : praktičnij posibnik z didaktičnim materîalom. - Sibiu : Editura Constant, 2023-2024

4 vol.

ISBN 978-973-7910-81-3

T. 4 : Starša škola (9-11 klasi) / Simona Cimpean, Erika Klemm, Anamariâ Kordun, - 2024. - Conține bibliografie. - ISBN 978-973-7910-86-8

I. Cimpean, Simona

II. Klemm, Erika

III. Cordun, Anamaria

37

Коректура тексту: Тетяна Шинка, Юлія Островська, Віоріка Морару

Верстка: Кармен Стате, Юлія Островська

Графіка і дизайн обкладинки: Роберт Захареску, Діана Захареску, Еріка Клемм

Переклад з румунської: Віоріка Морару

Copyright © РУМУНСЬКА ЄВАНГЕЛІЧНА ЦЕРКВА АУГСБУРЗЬКОГО ВІРОСПОВІДАННЯ

Всі авторські права захищені законом.

Усі права на це видання належать видавництву "Constant".

CONSTANT ВИДАВНИЦТВО і Друкарня - Сібіу

550372 СІБІУ, вул. Васіле Александрі 2

електронна пошта: info@constant.ro • www.constant.ro

ДЕВІЗ:

«Слова, що приносять зцілення, є джерелом життя, але якщо вони неправильні, то ранять душу»

Шановні вчителі, батьки та учні!

Робоча група в рамках проекту «АКВА ВІТА: ДОПОМОГА ДЛЯ ЗАХИСТУ» – скорочено «АКВА ВІТА: Д. Д. З.» – надає вам робочий інструмент, який підтримує всіх учасників освітнього процесу зі спільною метою: запобігання насильству над дітьми та молодими людьми в усіх його формах.

Цей робочий зошит є частиною набору із 4 спеціальних посібників, розроблених для різних вікових категорій: дошкільний рівень, початковий шкільний рівень – 1-4 класи, середній шкільний рівень – 5-8 класи, рівень старшої школи – 9-11 класи. У кожному зошиті ви знайдете різні підходи до протидії насильству, що зосереджені на таких аспектах, як психологічний, духовний, фізичний захист і запобігання ризикам в онлайн середовищі. Таким чином, ми запевняємо вас у практичному характері матеріалу, розробленого нашою командою, матеріалу, що містить окрім вище перелічених аспектів, конспекти уроків, які містять ігри, відео та інші дидактичні матеріали. Щоб підтримати всіх учасників освітнього процесу, ми додали до кожного зошита низку рекомендацій і пропозицій, що можуть допомогти вам запобігти насильству, виявити його та допомогти тим, хто постраждав від жорстокого поводження у школі або за її межами.

Беручи до уваги той факт, що в Україні одним із обов'язків вчителів та класних керівників є участь у запобіганні насильству над дітьми, спостереження за благополуччям учнів і проведення превентивних заходів, ми створили цей робочий інструмент, щоб полегшити завдання вчителів і батьків.

У нинішніх умовах, коли освітній процес також здійснюється онлайн, ми розуміємо, що ризик небезпек в Інтернеті є дуже високим, тому це спонукає нас вживати заходів для запобігання і цьому виду загрози, акцентуючи увагу на важливості питання безпеки в онлайн середовищі.

Важливо розуміти, що кожен із нас може зробити свій внесок для профілактики і допомоги в разі будь-якого роду небезпеки по відношенню до дітей та молодих людей.

З надією, що ви знайдете в цьому спеціальному посібнику справжню підтримку, ми щиро бажаємо вам успіхів на цьому шляху!

Команда проекту «АКВА ВІТА: Д. Д. З.»

Електронні версії даних посібників доступні для безкоштовного завантаження на сайтах: <https://www.evang.ro/ua-clips/> та <https://www.sophiaschool.ck.ua/>

ЗМІСТ

Вступ: звернення до вчителів, батьків та учнів	1
Що потрібно знати про насильство?	5
Насильство в Інтернеті	8
КОНСПЕКТ УРОКУ №1 «Я – відома людина! Ти виграв у лотерею!»	10
КОНСПЕКТ УРОКУ №2 «Правильна ціна»	12
КОНСПЕКТ УРОКУ №3 «Кібербулінг та метод домагань «loverboy»	15
КОНСПЕКТ УРОКУ №4 «Гра «Емої»	17
КОНСПЕКТ УРОКУ № 5 «Увага: метод «loverboy»!	24
КОНСПЕКТ УРОКУ №6 «Скажи «НІ!»	25
КОНСПЕКТ УРОКУ №7 «Примусова праця»	27
КОНСПЕКТ УРОКУ №8 «Трудова експлуатація»	29
КОНСПЕКТ УРОКУ №9 «Життя належить нам!»	34
КОНСПЕКТ УРОКУ №10 «Трикутник торгівлі людьми»	36
КОНСПЕКТ УРОКУ №11 «Не бреші!»	38
Християнська віра – важлива частина:	40
«Як стати доброю людиною»	41
«Довіра і впевненість»	41
«Номер екстреної допомоги 112»	43
«Ціна мовчання»	44
«Зразкова жінка у вірі»	46
«Святий Дух супроводжує мене»	50
Виклики та ризики в інтернеті	52
Вступ до фізичної самооборони	53
НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЄКТ. Модель самозахисту для спортивних тренерів та вчителів фізичної культури	56
Підсумок: звернення до батьків	58
ЩО ВИ МОЖЕТЕ ЗРОБИТИ, ЩОБ ЗАХИСТИТИ СВОЮ ДИТИНУ?	59
Безкоштовні програми батьківського контролю	60
Корисні лінки	61
Рекомендовані контакти для отримання допомоги	63
Подяка	65
Команда проекту	66

Що потрібно знати про насильство?

Жорстоке поводження з дітьми – це особливий вид насильства в сім'ї, який, на превеликий жаль, стає все більш поширеним у світі і, зокрема, в Україні. Ця проблема стала бичем, що жорстоко впливає на життя дітей та родин тих дітей, які зазнали насильства (незалежно від типу, контексту та інтенсивності жорстокого поводження). Саме через складність і актуальність цього явища ми вважаємо цей матеріал важливим і необхідним. Будь-який випадок насильства над дитиною має бути виявлений і ліквідований, але насамперед йому потрібно запобігти будь-якими засобами та ресурсами, у будь-якому контексті та з допомогою тих людей, які знають про цей ризик і мають інструменти та можливість діяти.

Вихователь, вчитель або наставник можуть зіграти фундаментальну роль у ранньому виявленні ризиків, ознак або навіть тривалої дії насильства. При цьому педагоги не повинні нести тягар інтервенційної або терапевтичної відповідальності, яка є функцією спеціалізованого психолога. Часто вихователь або вчитель, будучи одним із перших, кого інформують про насильство або ризик насильства, може стати довіреною особою для дитини, яка зазнала насильства, тим самим пропонуючи насамперед моральну й емоційну підтримку, захист і турботу такій дитині. Тактовність, м'якість, пильність, моральність, турбота і гарантія безпеки – ось лише деякі характеристики, які повинен проявляти дорослий під час виявлення і вирішення ситуації, пов'язаної з фактом насильства над дитиною або молодою людиною. Протидіяти насильству потрібно з розсудливістю та делікатністю, щоб дитина/молода людина не відчувала примусу чи болю.

Деякі види насильства над дитиною/молодою особою: фізичне насильство, емоційне насильство (також назване психічним або психологічним), сексуальне насильство, експлуатація, зневага, зловживання психоактивними речовинами, булінг, словесні образи, духовне насильство, відмова від дитини.

За своєю природою (або за тим, як вони були визначені та описані) деякі види насильства можуть бути скоєні тільки сім'єю або опікунами/законними представниками дитини (наприклад, відмова від дитини), а інші можуть бути скоєні будь-ким: словесне, емоційне насильство, сексуальне та ін.

Насильство складається з обману, брехні, введення в оману, маніпулювання, домінування або контролю над дитиною/молодою особою з метою задоволення потреби чи бажання кривдника. Воно може складатися з однієї дії («вдарив і втік») або повторюватися. Насильство може мати коротку чи тривалу дію. Воно може бути спонтанним або навмисним, може здійснюватися прямим або непрямим шляхом (через третіх осіб, в онлайн середовищі тощо). Насильство може відбуватися на вулиці, у школі, у таборах, під час поїздок, вдома чи у класі. Часто під час або після насильницьких дій жертву (дитину або молоду людину) шантажують або погрожують їй, щоб змусити мовчати і таким чином приховати факт насильства.

Рано чи пізно у дитини/молодої людини, що зазнала насильства, проявляються деякі психологічні симптоми, спричинені пережитою травмою. Різні види насильства можуть викликати різні психологічні проблеми чи симптоми. До них належать: соціальна замкнутість, депресія, затримка емоційного розвитку, зниження успішності в школі, неадекватний емоційний розвиток, втрата академічних/інтелектуальних досягнень, недоречні сексуальні або

еротичні прояви по відношенню до інших дітей, приховування їжі на потім, прогулювання уроків, поведінка уникання певних дій, місць або людей тощо.

Деякі важливі характеристики насильства над дітьми/підлітками, про які варто знати:

1. Насильство завжди пов'язане зі стосунками. Це означає, що насильство відбувається в контексті взаємодії дитини з іншою людиною (особами). Ось чому важливо виявляти пильність щодо характеру взаємодії дітей з іншими людьми.

2. Насильство часто означає жорстоку травму (фізичну та емоційну або просто емоційну) і передбачає певні дії з боку кривдника.

3. Насильство передбачає дію, що завдає шкоди (фізичної та емоційної чи лише емоційної), якої жертва (дитина/підліток) не може уникнути, від якої не може захистити себе, неспроможна втекти, дати відсіч або якимось чином відреагувати.

4. У жертви під час або після випадку насильства відбувається переживання емоційної травми. Жорстоке поводження часто викликає душевний біль, муки, страждання та рани. Наслідки жорстокого поводження в більшості випадків мають тривалий характер і призводять до порушення духовного, психічного і навіть фізичного розвитку дитини/підлітка, до погіршення якості всього життя.

5. Не всяке насильство може сприйматися дитиною як «жорстоке поводження», особливо в ранньому віці, і не всяке насильство сприймається як шкідливе, завдає негайної чи прямої фізичної або емоційної шкоди.

6. Насильство важко виявити. Ми не можемо очікувати, що якщо з дитиною трапиться щось серйозне, «ми обов'язково дізнаємося – неможливо не розпізнати – неможливо, щоб дитина нам не сказала!». Існує багато причин, через які дитина не може або не хоче говорити, що вона зазнала насильства. Наприклад, дитина, яка стала жертвою сексуального насильства, може почуватися дуже «брудною» або «грішною/винною».

7. Часто для того, щоб правильно реагувати на насильство над дітьми, нам потрібно правильно керувати певними упередженнями у собі. Досить часто певні випадки насильства заперечуються, зводяться до мінімуму, ігноруються чи навіть приховуються. Сором, страх або гордість можуть завадити нам виявляти та правильно діяти у таких ситуаціях.

❖ Вікові особливості підлітків (15-17 років)

У підлітків відбуваються різні зміни, коли вони досягають статевої зрілості, вступаючи в перехідний період між дитинством і дорослим життям.

Це зміни, через які проходить кожен підліток загалом:

- набуття незалежності від батьків;
- гормональні зміни в організмі, які впливають на емоційне та соціальне життя підлітків;
- період розвитку ідентичності в підлітковому віці визначається відповіддю на питання: «Хто я?»;
- розвиток сексуальності є специфічним для підліткового віку і призводить до фізичних, світоглядних та поведінкових змін;
- плутанина щодо ролей, зокрема щодо своїх обов'язків;

- розвиток особистості у кожного відбувається по-різному, в залежності від соціальних відносин, які вони встановлюють: деякі підлітки можуть стати інтровертами, а деякі - нестриманими або жорстокими.

Конкретні цілі, які ми пропонуємо у рамках нашого проєкту «АКВА ВІТА: допомога для захисту»

➤ Загальна мета:

Навчання неповнолітніх в українській системі освіти навичкам інформаційної гігієни та захисту з метою запобігання різним формам насильства над неповнолітніми шляхом впровадження неформальної методики навчання.

➤ Конкретні цілі:

1. Підвищення рівня інформованості неповнолітніх в Україні щодо існування різних форм насильства.
2. Розвиток навичок самозахисту неповнолітніх шляхом зміцнення їхньої духовної ідентичності, розумових здібностей, емоційного здоров'я та фізичних можливостей.
3. Сприяння процесу виявлення педагогами неповнолітніх жертв насильства в Україні та спрямування їх до відповідних суб'єктів втручання.
4. Підвищення ступеня залучення батьків у процес профілактики та виявлення факторів ризику насильства над дітьми.

Вересень 2023, Команда психологів проєкту «АКВА ВІТА: Д. Д. З.»

Насильство в Інтернеті

Шановні вчителі!

Насильством є будь-який удар по душевній, духовній чи фізичній цілісності. Коли це відбувається в мережі Інтернет, тоді ця форма насильства називається кібербулінгом. Це умисне цькування, яке повторюється протягом тривалого часу і може набувати різних форм: образи, залякування, домагання, поширення пліток, погрози, глузування, дискредитація, маніпулювання з метою отримання грошей, примус до сексуального контакту тощо.

Діти та молоді люди, які стали жертвою кібербулінгу, можуть стати тривожними, замкнутими, відставати у своєму нормальному розвитку, у них навіть можуть розвинути психічні захворювання. У гіршому випадку ті, хто постраждав від кібербулінгу, можуть опинитися у пастці торговців людьми.

Торговці людьми використовують Інтернет для насильства, змушуючи дітей та молодих людей надсилати фотографії, які потім використовуються для вербування. Правильна інформація про небезпеку в Інтернеті призначена для захисту дітей та молоді та допомоги їм у самозахисті.

Грумінг (онлайн-спокुшання дітей/молодих людей)

Одним із нових злочинів, якому сприяє цифрове середовище та соціальні мережі, є грумінг. Це особлива форма інтернет-булінгу. Метод полягає у заманюванні дітей/молодих людей онлайн, зокрема, з основною метою завоювати їхню довіру. Після чого діти зрештою відправляють свої фотографії інтимного характеру, не підозрюючи, що це вже форма візуальної проституції. Сутенер обіцяє своїм жертвам, що подбає про них, а насправді заманює їх, дарує їм різні подарунки для досягнення своєї мети — поглумитися з них і експлуатувати їх. Цей метод, що має назву «loverboy», найчастіше використовується торговцями дітьми. Наприклад, їхніми мішенями можуть бути діти віком від 5 до 8 років, хлопчики чи дівчатка, чії фотографії та особисті дані можуть бути продані до кола педофілів. Цим сутенерам байдуже на дітей, вони для них є лише джерелом доходу.

Сексторція — це форма сексуального насильства через шантаж, коли людина погрожує опублікувати відверто сексуальні зображення особи, яку шантажують, або когось із її близьких. Злочинець може отримати несанкціонований доступ до пристрою зберігання цих даних чи інформації (хакерство) або зберегти зображення без згоди особи, яку шантажують.

Злочинці створюють фальшиві облікові записи на онлайн-платформах, у соціальних мережах, беруть участь в онлайн-іграх, видаючи себе за дітей або молодих людей того ж віку. Пізніше вони встановлюють дружні стосунки з жертвами, завойовують їхню довіру, після чого використовують метод «loverboy» або примушують жертву сплатити певну грошову суму.

Іншою формою візуального насильства є надсилання матеріалів відверто сексуального характеру. Наприклад, дитині можуть надіслати порнографічне зображення і запитати, чи знає вона, що це таке.

Вербальне насильство – це коли торговці людьми ставлять дітям/молодим людям відверті запитання сексуального характеру. До візуального та вербального насильства слід ставитися серйозно, оскільки воно може завдати немалої шкоди дітям та підліткам.

Хакерство

Інший метод, що використовується, — хакерство, який полягає в установці шкідливого програмного забезпечення на комп'ютер жертви для отримання зображень, відео, контактів або інших даних. Крім того, злочинець може отримати доступ до веб-камери та знімати або фотографувати жертву без її відома.

Методи захисту від кібербулінгу (для дітей/молоді):

1. Будьте обережні з налаштуваннями конфіденційності.
2. Не публікуйте особисту інформацію про себе та свою родину.
3. Вимкніть опцію вашого місцезнаходження під час публікації в Інтернеті.
4. Приймайте запити у друзі тільки від людей, яких ви знаєте особисто.
5. Ніколи не зустрічайтеся з «інтернет-другом» у реальному житті.
6. Подумайте двічі перед тим, як робити публікацію в Інтернеті.
7. Не розміщуйте в Інтернеті та не надсилайте провокаційні записи про себе.
8. Звертайтеся по допомогу, якщо ви відчуваєте загрозу.
9. Повідомляйте про речі, які видаються вам підозрілими.

Висновок: Дуже важливо виявляти наполегливість у тому, щоб вчити дітей/підлітків бути обережними.

Україна: Національна гаряча лінія з протидії торгівлі людьми та консультування мігрантів: 0 800 505 501 або 527 (безкоштовно з номерів мобільних операторів України).

Торговці людьми використовують усі слабкі сторони жертв, щоб завоювати їхню довіру та маніпулювати ними. Щоб не стати їх жертвою:

- Перевіряйте будь-яку інформацію в Інтернеті!
- Ретельно обирайте людей, яких ви додаєте до свого списку контактів!
- Не розміщуйте надто багато особистої інформації у профілі, видимому для всіх!
- Не надсилайте провокаційні фотографії через Інтернет!
- Ніколи не ходіть на побачення наодинці з людиною, з якою спілкувались лише онлайн!

«Я не думаю, що це може статися зі мною» — спосіб мислення, який може призвести до ситуацій із серйозними наслідками.

НАЦІОНАЛЬНА ГАРЯЧА ЛІНІЯ З ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ТА КОНСУЛЬТУВАННЯ МІГРАНТІВ

зі стаціонарних телефонів в Україні
0 800 505 501

з мобільних телефонів в Україні
527

електронні консультації
www.527.org.ua

ТЕЛЕФОНУЙ БЕЗКОШТОВНО Й АНОНІМНО ЩОДНЯ З 08.00 ДО 20.00

Урядова лінія з протидії торгівлі людьми
15-47

Національна поліція України
102

Департамент міграційної поліції НПУ
098 481 03 45 / 098 481 03 45

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини
0 800 501 720

Міністерство соціальної політики

Міністерство закордонних справ Норвегії

Джерело зображення: <https://smu.dsp.gov.ua/news/torhivlia-liudmy-tse-ne-mif-tse-realnist-cherez-viinu-rosii-proty-ukrainy-zrostauiut-ryzyky-torhivli-liudmy/>

КОНСПЕКТ УРОКУ № 1

ТЕМА: Я – відома людина! Ви виграли в лотерею!

КЛАС: 9

ТИП: змішаний урок

МЕТА: Сформувані позитивне уявлення про себе та інших

ЦІЛІ/КОМПЕТЕНЦІЇ:

Ц 1 – сприяти формуванню позитивного самосприйняття;

Ц 2 – розпізнавати компоненти самооцінки;

Ц 3 – розвивати навички управління грошима.

ХІД УРОКУ:

Етапи діяльності	Оперативні цілі	Дидактична діяльність	Дидактичні матеріали (засоби та форми організації)	Висновки (оцінки)
Організаційний момент				
Концентрація уваги		Учитель пропонує учням уявити, що в класі стоїть кошик. Кожен має покласти туди позитивну рису характеру, яка починається на першу літеру його імені.	Керована дискусія	Моніторинг відповідей

Конкретизація теми/ завдань уроку				
Повідомлення нового змісту	Ц 1	Вправа «Як це – бути відомим?» Кожен учень, який бере участь у цій вправі, розповідає історію про те, як він/вона стали відомою людиною. (Хто ця людина? Що зробило її відомою? Яке її найбільше досягнення?)	<i>Вправа на емоційний розвиток</i>	<i>Моніторинг відповідей</i>
	Ц 2	Учні шукають відповідь на запитання «Що включає в себе створення образу "Я"?», заповнюючи Робочий аркуш 1 (правильна відповідь – «Так» на всі твердження). Учитель обговорює відповіді з учнями.		
	Ц 3	Кожен учень має уявити, що він виграв у лотерею величезну суму грошей, яку він/вона може витратити на власний розсуд. Учні повинні закінчити наступні речення: 1. Я б витратив їх на _____, тому що _____. 2. Я б не витратив їх на _____, тому що _____. 3. Я віддавав би їх _____, тому що _____.		
Закріплення та систематизація матеріалу	Ц 1 Ц 3	Учитель пропонує учням відповісти на такі запитання: - Що таке самооцінка? - Як самооцінка впливає на вас?	<i>Керована дискусія</i>	
Висновки, оцінки		Тема для роздумів: «Єдині люди в цьому світі, які можуть використати ваші навички та вміння – це ви самі!»		

❖ **Робочий аркуш 1**

Ваша самооцінка визначається тим, як ви оцінюєте наступні фактори в собі			
	Так	Ні	Не знаю
Зовнішній вигляд			
Форма тіла			
Академічні досягнення			
Спортивні досягнення			
Цілі, амбіції та прагнення			
Ролі, які ви відіграєте в житті: у школі, вдома та в громаді			
Зовнішній вигляд			
Твоє походження			
Поведінка в соціальних ситуаціях і в школі			

	Так	Ні	Не знаю
Стосунки з сім'єю, родичами, братами і сестрами, однолітками та іншими людьми			
Навички, здібності та компетенції			
Твоя система цінностей			
Соціальні навички			

Бібліографія: 1. Кордун, А.М., Гудіу, К., Іліоні Лога, С., Іліоні Лога, Ф. – Навички прийняття рішень та побудови стосунків для неповнолітніх дівчат, яким загрожує сексуальна експлуатація та торгівля людьми. – Навчальний курс, проведений в рамках проекту «EIP»: «Educăm, Împunernicim, Prevenim» («Начаємо, розширюємо можливості, запобігаємо», Румунія): <https://grupullogs.ro/resurse/>

КОНСПЕКТ УРОКУ № 2

ТЕМА: Правильна ціна

КЛАС: 9

ТИП: змішаний

МЕТА: Підвищення обізнаності серед молоді про цінність людини

ЦІЛІ/КОМПЕТЕНЦІЇ:

Ц 1 – продемонструвати, що людина не має ціни;

Ц 2 – визнати цінність предметів;

Ц 3 – усвідомити власну цінність.

ХІД УРОКУ:

Етапи діяльності	Оперативні цілі	Дидактична діяльність	Дидактичні матеріали (засоби та форми організації)	Висновки (оцінки)
Організаційний момент				
Концентрація уваги		Учитель дає учням наступну інструкцію: «Уявіть, що ви носите фіктивні окуляри. Вони називаються «Впевненість у собі». Учитель просить учнів по черзі розповісти, що вони бачать крізь ці окуляри.	<i>Керована дискусія</i>	<i>Моніторинг відповідей</i>

Конкретизація теми/ завдань уроку				
Повідомлення нового змісту	Ц 1	Учні грають у гру «Правильна ціна». Учитель формує дві команди для гри. Спочатку показує картинку команді А, і вони повинні вгадати, наскільки дорогий об'єкт, що на ній зображений, потім – команді Б. В кінці показує картинку з дитиною і запитує: «Скільки грошей вона коштує?». (Правильна відповідь: «Безцінна»).	Навчання через гру	Виокремлення різниці між цінністю предмета і цінністю людини
	Ц 2	Учитель показує учням фотографію або записник 25-річної давнини, а потім ставить учням такі запитання: - Скільки років минуло відтоді, як ваші батьки були в 10 класі? - Що було тоді? Що ще не з'явилося? - Чи існував інтернет? - Чи були смартфони та планшети?" Учитель дає одному учневі старий предмет, який він приніс, і просить кожного учня подумати про те, що було 25 років тому, і про те, що ще не з'явилося, а потім передає предмет іншому учневі в класі, який має відповісти на ті ж самі запитання. Після того, як всі учні відповіли, вони заповнюють Робочий аркуш 1 . Після заповнення робочого аркуша вчитель ініціює дискусію на основі відповідей, наданих учнями.	Керована дискусія	Моніторинг відповідей
Закріплення та систематизація матеріалу	Ц 3	Придумайте девіз, що підкреслює цінність людини.		
Висновки, оцінки		Що вам було цікавого в тому, що ми сьогодні робили?		

Бібліографія: 1. Кордун, А.М., Гудіу, К., Іліоні-Лога, С., Іліоні-Лога, Ф. – Навички прийняття рішень та побудови стосунків для неповнолітніх дівчат, які перебувають у групі ризику сексуальної експлуатації та торгівлі людьми. – Тренінговий курс, проведений в рамках проекту «EIP»: «Educăm, Împuțernicim, Prevenim» («Начаємо, розширюємо можливості, запобігаємо», Румунія): <https://grupullogs.ro/resurse/>

ПРАВИЛЬНА ЦІНА

Maserati GranTurismo Coupe

Maserati GranTurismo Coupe

❖ Робочий аркуш 1

1. Якби я жив 25 років тому, я б сумував за, особливо за, тому що

2. Якби я жив 25 років тому, мені б не вистачало, особливо, тому що

3. Якби я жив 25 років тому, я хотів би мати, особливо, тому що

КОНСПЕКТ УРОКУ № 3

ТЕМА: Кібербулінг та метод вербування «loverboy»

КЛАС: 9/10/11

ТИП: змішаний

МЕТА: Поінформувати молодь про небезпеку довіри до незнайомих

ЦІЛІ/КОМПЕТЕНЦІЇ:

Ц 1 – усвідомити наслідки стресу, спричиненого домаганнями в інтернеті;

Ц 2 – визначити характерні ознаки кібербулінгу;

Ц 3 – визначити характерні риси методу «loverboy».

ХІД УРОКУ:

Етапи діяльності	Оперативні цілі	Дидактична діяльність	Дидактичні матеріали (засоби та форми організації)	Висновки (оцінки)
Організаційний момент				
Концентрація уваги		Гра на концентрацію уваги «На вулиці я відчуваю....»	<i>Бесіда</i>	<i>Моніторинг відповідей</i>
Конкретизація теми/ завдань уроку				
Повідомлення нового змісту	Ц 1	Учитель демонструє учням відеоролик «Дві маленькі дівчинки». Учні переглядають представлений матеріал та висловлюють свої думки. Учні повинні написати на Робочому аркуші 1 , в яких ситуаціях їм було важко відмовити у проханні людини, з якою вони спілкувалися в інтернеті. Учні повинні записати емоції, які вони відчували, коли відмовляли у проханні. Учні просять записати три способи, як вони можуть протистояти тиску з боку когось.	<i>Відео:</i> <i>«Дві маленькі дівчинки»</i> https://www.youtube.com/watch?v=qTtMWtXhS1g	<i>Вправи</i>
	Ц 2	Вчитель представляє учням наступний випадок вербування за методом «loverboy»: «Дві молоді жінки познайомилися в інтернеті з двома чоловіками, які швидко завоювали їхню довіру і незабаром стали їхніми бойфрендами. Двоє чоловіків втягнули дівчат у проституцію, посилаючись на гостру	<i>Приклади</i>	

		<p>потребу в грошах. Так звані «бойфренди» шукали клієнтів для цих дівчат на ескорт-сайті та призначали місця зустрічей. Гонорар становив 200 євро. Одна з дівчат хотіла кинути проституцію, але сутенери шантажували і погрожували їй, а коли їх спіймала поліція, виявилось, що вони зібрали близько 1 мільйона євро (реальний випадок).</p> <p>Учні в групах аналізують цей випадок, відповідаючи на наступні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Хто міг знати, що дві дівчини потрапили до рук сутенерів? 2. Як чоловіки познайомилися з дівчатами? 3. Який метод маніпуляції використовували сутенери? (Що означає залежність/емоційна залежність?) 4. Чи могли дівчата позбутися сутенерів? 5. Чи винні дівчата в тому, що з ними сталося? 6. Чи говорили хлопці дівчатам, скільки вони заробляють? 7. Чи можна запобігти сексуальній експлуатації? Як саме? <p>Учні, які виявлять бажання, можуть презентувати свої відповіді. Вчитель оцінює відповіді і робить висновок.</p> <p>Вчитель демонструє учням відео на тему кібербулінгу.</p> <p>Визначення терміну «кібербулінг».</p> <p>Вчитель знайомить учнів із формами, причинами та наслідками цього явища, а також профілем агресора і жертви.</p> <p>Учні працюють з Робочим аркушем 2 (Примітка: всі твердження є правильними).</p>	<p><i>Тематичне дослідження</i></p> <p><i>Навчання через співпрацю</i></p> <p><i>Відео:</i> https://www.youtube.com/watch?v=ZiWSu62Qaec</p> <p><i>Керована дискусія</i></p>	<p><i>Моніторинг відповідей</i></p>
<p>Закріплення та систематизація матеріалу</p>	<p>Ц 3</p>	<p>За допомогою методу «loverboy»:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чарівний молодий чоловік проявляє інтерес до певної молодої дівчини, зазвичай неповнолітньої, лише для того, щоб спокусити її і ввести в мережу проституції. 2. Злочинці націлені на молодих дівчат, які здаються трохи самотніми. 3. Злочинці націлені на привабливих дівчат. 4. Вони заманюють їх дорогими подарунками. 5. Злочинці ведуть розкішне життя. 	<p><i>Спрямоване навчання</i></p>	
<p>Висновки, оцінки</p>		<p>- Що таке метод «loverboy»?</p> <p>- Чого ви не знали про маніпуляції та метод «loverboy»?</p> <p>- Що нового ви дізналися про кібербулінг?</p>		

❖ **Робочий аркуш 1**

	У яких ситуаціях вам було важко відмовити людині, з якою ви познайомилися в інтернеті?	Які емоції ви відчували, коли вам відмовляли у проханні?
1		
2		
3		
4		
5		

Запишіть три способи, як ви можете впоратися з тиском:

1. _____
2. _____
3. _____

❖ **Робочий аркуш 2. Твердження**

Які з наведених нижче тверджень Ви вважаєте правильними?

1. Емоційні переживання в дитинстві формують нашу особистість.
2. Тим, хто постраждав від кібербулінгу, буде важче довіряти людям.
3. Кібербулінг також впливає на дорослих.
4. Чи відноситься кібербулінг до психологічного насильства за допомогою технологій?
5. Люди, які постраждали від кібербулінгу, можуть розвинути саморуйнівну поведінку, включаючи самоушкодження.
6. Люди, які погрожують в інтернеті, скоюють злочин.
7. Кібербулінг впливає на сприйняття людиною себе та інших.
8. Коли кібербулінг припиняється, людина продовжує відчувати його наслідки.
9. Через кібербулінг людині може бути складно встановити тривалі стосунки.
10. Кібербулінг може вплинути на здатність людини інтегруватися на робочому місці.
11. Кібербулінг – це сукупність навмисних і повторюваних дій та проявів.

Додаткові матеріали для вчителя:

1. «Кібербулінг – що це та як це зупинити?»: <https://www.unicef.org/ukraine/cyberbullying>

КОНСПЕКТ УРОКУ № 4

ТЕМА: «Гра «Еможі»

КЛАС: 9/10/11

ТИП: змішаний

МЕТА: Розвивати самосвідомість та позитивне ставлення до себе

ЦІЛІ/КОМПЕТЕНЦІЇ:

- Ц 1 – визначення особистісних характеристик;
- Ц 2 – презентація позитивних особистих рис;
- Ц 3 – підвищення здатності виражати власні емоції;
- Ц 4 – оцінка власного образу.

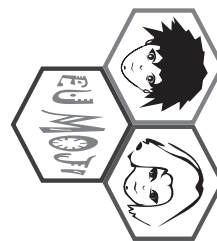
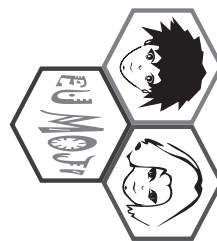
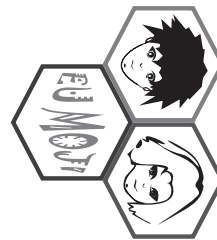
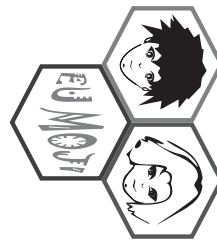
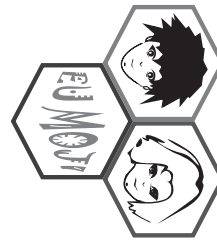
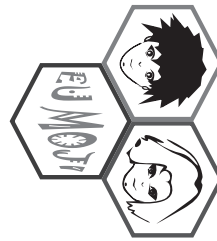
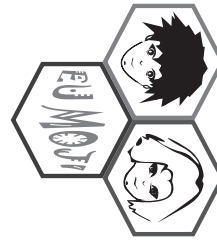
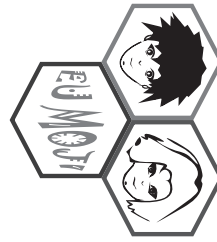
ХІД УРОКУ:

Етапи діяльності	Оперативні цілі	Дидактична діяльність	Дидактичні матеріали (засоби та форми організації)	Висновки (оцінки)
Організаційний момент				
Концентрація уваги		Пропонуємо учням пограти в нову гру. Ця гра допоможе їм краще пізнати себе. Як і будь-яка гра , «Еможі» має наступні правила, яких учні повинні дотримуватися.		
Конкретизація теми/ завдань уроку				
Повідомлення нового змісту	Ц 1 Ц 2 Ц 3	Учитель знайомить учнів з правилами гри. Учні грають у гру: окремо команда хлопців і дівчат.	<i>Додаток 1. Правила гри. Приклади запитань (деталі подано нижче)</i>	
Закріплення та систематизація матеріалу	Ц 4	Учні заповнюють концептуальну карту на дошці з питанням: «Що мене представляє?»		
Висновки, оцінки		Що привернуло вашу увагу в сьогоднішній грі?		

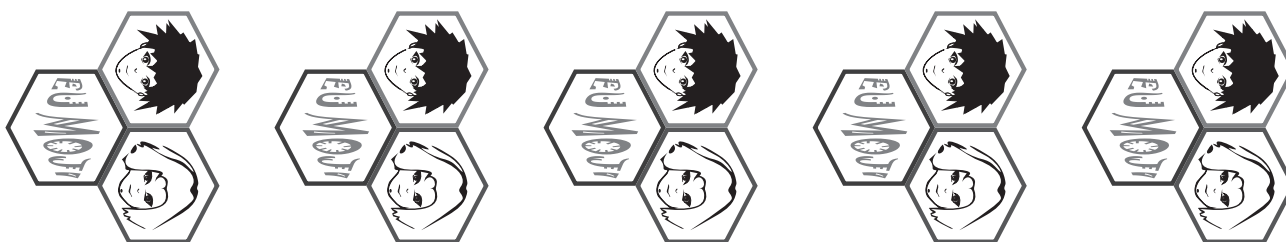
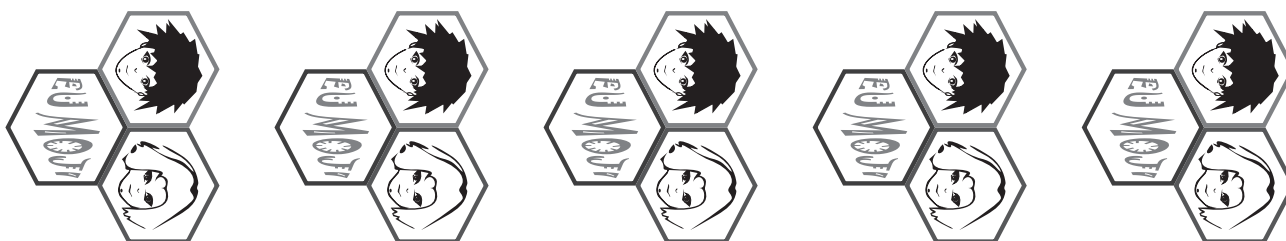
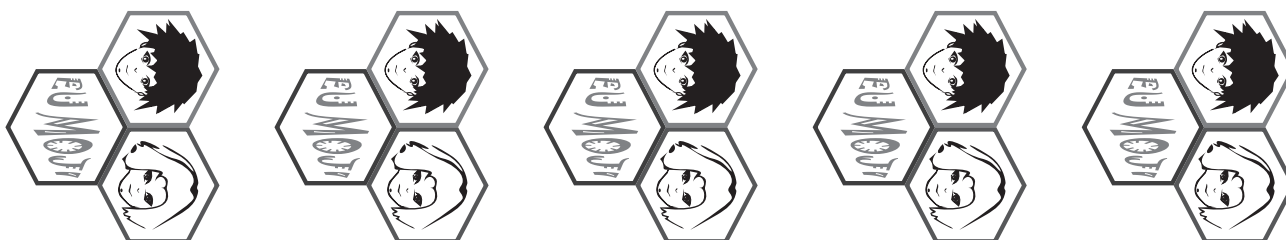
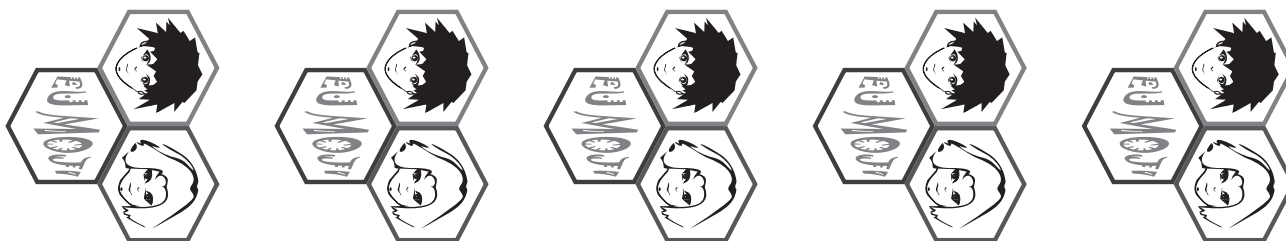
Додаток 1
Правила гри

1. Запитання обирає вчитель.
2. Кожен учень у класі отримує запитання.
3. Всі чекають, поки учень закінчить свою думку.
4. Тільки тоді, коли це дозволено, учні можуть підняти руку і коротко висловити свою думку.
5. Нікому не дозволяється сміятися з інших. Якщо учень засміявся, то він дискваліфікується і може відповідати на поставлене йому запитання, але не має права висловлювати свою думку після того, як висловився інший учень.

 <p>Розкажи однокласникам щось про себе, що, на твою думку, їх здивує.</p>	 <p>Що б ти хотіла змінити в собі?</p>	 <p>Якою ти бачиш себе через 10 років?</p>	 <p>Чи комфортно тобі у твоєму тілі?</p>	 <p>Чи часто у тебе змінюється настрій?</p>
 <p>Чи віриш ти в себе?</p>	 <p>Наскільки для тебе важлива зовнішність людини?</p>	 <p>Які «внутрішні цінності» друга для тебе важливіші за його зовнішність?</p>	 <p>Якби ти могла керувати своїми снами, що б ти хотіла бачити вночі?</p>	 <p>Як би ти описала себе одним словом?</p>
 <p>Якби ти поїхала на безлюдний острів, що б ти взяла з собою?</p>	 <p>Як ти визначаєш красу?</p>	 <p>Що потрібно знати про людину, яка є твоїм другом?</p>	 <p>Чи є відомі жінки, на яких ти хотіла б бути схожою? Хто вони?</p>	 <p>Як ти контролюєш свої емоції?</p>
 <p>Що ти могла б зробити, щоб покращити своє майбутнє?</p>	 <p>Від чого ти отримуєш задоволення в житті?</p>	 <p>Чи відчувала ти коли-небудь, що про тебе судять за твоєю зовнішністю?</p>	 <p>Обери однокласниць і вислови їм бажання, яке можна виконати, і бажання, яке не можна.</p>	 <p>Чи є у тебе страхи щодо свого майбутнього? Якщо так, то які?</p>

<p>Чи відрізняються чоловіки у спілкуванні від жінок? Якщо так, то в чому ти бачиш відмінності?</p>	<p>Чи став би ти розлучатися зі своєю дівчиною через текстове повідомлення замість того, щоб зустрітися з нею особисто?</p>
<p>Що змушує тебе особливо пишатися собою? Додає впевненості в собі?</p>	<p>Чи проміняв би ти роботу, яка подобається, але за яку мало платять, на нецікаву роботу з вищою зарплатою?</p>
<p>Перелічи 3 цілі, які ти маєш в житті.</p>	<p>Чи добре ти почуваєшся у своєму тілі?</p>
<p>Чи можеш ти розповісти другу абсолютно все про себе? А своїй дівчині?</p>	<p>Якщо ти переживаєш неприємну ситуацію, з ким про це говориш?</p>
<p>Чи відрізняються чоловіки у спілкуванні від жінок? Якщо так, то в чому ти бачиш відмінності?</p>	<p>Чи є у тебе риса характеру, яка спричиняє тобі проблеми?</p>
<p>Розкажи своїм однокласникам щось про себе, що, на твою думку, здивує їх.</p>	<p>На що ти звертаєш увагу, коли вперше бачиш людину?</p>
<p>Соціальні мережі, на твою думку, пропонують більше можливостей чи більше небезпек?</p>	<p>Хто твій улюблений спортсмен? Чому?</p>
<p>Що ти відчуваєш, коли більшість людей висловлюють свою думку про тебе?</p>	<p>Як би ти описав себе одним словом?</p>
<p>Що ти найбільше цінуєш у своїх друзях?</p>	<p>Яким ти бачиш себе через 10 років?</p>
<p>Які у тебе хобі і як часто ти ними займаєшся?</p>	<p>Уяви, що завтра тобі потрібно виїхати з квартири, але дозволено взяти з собою лише 3 речі. Що ти обереш?</p>

Приклади запитань

- **Запитання для дівчат:**

1. Розкажи однокласницям щось про себе, що, на твою думку, їх здивує.
2. Що б ти хотіла змінити в собі?
3. Якою ти бачиш себе через 10 років?
4. Чи комфортно тобі у твоєму тілі?
5. Чи часто у тебе змінюється настрій?
6. Чи віриш ти в себе?
7. Наскільки для тебе важлива зовнішність людини?
8. Які «внутрішні цінності» друга для тебе важливіші за його зовнішність?
9. Якби ти могла керувати своїми снами, що б ти хотіла бачити вночі?
10. Як би ти описала себе одним словом?
11. Якби ти поїхала на безлюдний острів, що б ти взяла з собою?
12. Як ти визначаєш красу?
13. Що потрібно знати про людину, яка є твоїм другом?
14. Чи є відомі жінки, на яких ти хотіла б бути схожою? Хто вони?
15. Як ти контролюєш свої емоції?
16. Що ти могла б зробити, щоб покращити своє майбутнє?
17. Від чого ти отримуєш задоволення в житті?
18. Чи відчувала ти коли-небудь, що про тебе судять за твоєю зовнішністю?
19. Обери однокласниць і вислови їм бажання, яке можна виконати, і бажання, яке не можна.
20. Чи є у тебе страхи щодо свого майбутнього? Якщо так, то які?

- **Запитання для хлопців:**

1. Розкажи однокласникам щось про себе, що, на твою думку, їх здивує.
2. Яким ти бачиш себе через 10 років?
3. Чи добре ти почуваєшся у своєму тілі?
4. Як би ти описав себе одним словом?
5. Як ти почуваєшся, коли більшість людей висловлюють свою думку про тебе?
6. Уяви, що завтра тобі потрібно виїхати з квартири, але дозволено взяти з собою лише 3 речі. Що ти обереш?
7. Що б ти хотів змінити в собі як особистості?
8. На що ти звертаєш увагу, коли вперше бачиш людину?
9. Перелічи 3 цілі, які ти маєш в житті.
10. Хто твій улюблений спортсмен? Чому?
11. Чи є у тебе риса характеру, яка спричиняє тобі проблеми?
12. Чи можеш ти розповісти другу абсолютно все про себе? А своїй дівчині?
13. Чи проміняв би ти роботу, яка подобається, але за яку мало платять, на нецікаву роботу з вищою зарплатою?
14. Чи відрізняються чоловіки у спілкуванні від жінок? Якщо так, то в чому ти бачиш відмінності?
15. Що ти найбільше цінуєш у своїх друзях?
16. Що змушує тебе особливо пишатися собою? Додає впевненості в собі?
17. Якщо ти переживаєш неприємну ситуацію, з ким про це говориш?
18. Які у тебе хобі і як часто ти ними займаєшся?
19. Чи став би ти розлучатися зі своєю дівчиною через текстове повідомлення замість того, щоб зустрітися з нею особисто?
20. На твою думку, соціальні мережі пропонують більше можливостей чи більше небезпек?

КОНСПЕКТ УРОКУ № 5

ТЕМА: Увага: метод «loverboy»!

КЛАС: 9/10/11

ТИП: змішаний

МЕТА: Поінформувати молодь про небезпеку довіри до незнайомих.

ЦІЛІ/КОМПЕТЕНЦІЇ:

Ц 1 – розвивати вміння критично аналізувати життєву ситуацію;

Ц 2 – розвивати вміння розпізнавати торговців людьми.

ХІД УРОКУ:

Етапи діяльності	Оперативні цілі	Дидактична діяльність	Дидактичні матеріали (засоби та форми організації)	Висновки (оцінки)
Організаційний момент				
Концентрація уваги		Учитель просить учнів розповісти, що для них означають цінності. Учні повинні назвати якомога більше ідей, які вчитель записує на дошці. Будь-яка ідея вважається хорошою. Нікого не можна перебивати чи виправляти!	<i>Відповіді учнів</i>	
Конкретизація теми/ завдань уроку				
Повідомлення нового змісту	Ц 1 Ц 2	Учні переглядають відео «Перехід» . Потім дають відповіді на наступні запитання: 1. Що вас здивувало в цьому фільмі? 2. Чому молода жінка в цьому фільмі закінчила своє життя саме так? 3. Як її втягнули в проституцію? 4. Як її примушували до проституції? 5. Що вона відчуває? 6. Що про неї думають люди, які проходять повз неї на вулиці? 7. Чому дівчина каже, що «ніхто не хоче так жити»? 8. Як сутенер погрожував їй? 9. Що вона могла зробити, щоб вийти з ситуації, в якій опинилася? Учитель заохочує учнів вільно висловлювати свої думки та емоції щодо побаченого у фільмі. Учні можуть пов'язати фільм з реальними подіями з життя.	<i>Відео:</i> https://www.evang.ro/ua-clips/ <i>Бесіда</i>	<i>Моніторинг відповідей</i>

		Учням пропонується заповнити Робочий аркуш 1 («Так» є правильною відповіддю на всі твердження). Після заповнення аркуша вчитель ініціює дискусію на основі відповідей, наданих учнями.	<i>Вправа на емоційне самовираження</i>	
Закріплення та систематизація матеріалу		Учні коротко знайомляться з випадком торгівлі людьми з використанням методу «loverboy», не розкриваючи кінцівку історії. Вони отримують завдання написати кінцівку історії на основі власних рішень.		
Висновки, оцінки		Перелічіть 5 цінностей, про які ви думаєте теоретично, і 5 цінностей, які ви застосовуєте на практиці.		

❖ **Робочий аркуш 1**

Хто може бути торговцем людьми?			
	Так	Ні	Не знаю
Людина з вашого кола друзів чи знайомих			
Невідома особа, яка стверджує, що хоче допомогти, не маючи жодного особистого інтересу			
Більш далекий родич або навіть батьки			

КОНСПЕКТ УРОКУ № 6

ТЕМА: Скажи «Ні!»

КЛАС: 9/10/11

ТИП: змішаний

МЕТА: Поінформувати молодь про небезпеку довіри до незнайомих.

ЦІЛІ/КОМПЕТЕНЦІЇ:

Ц 1 – розпізнавати тиск, який чинять деякі люди в інтернеті;

Ц 2 – ознайомлення з методом сексуальних домагань «секстортинг»;

Ц 3 – ознайомлення з методом сексуальних домагань «грумінг».

ХІД УРОКУ:

Етапи діяльності	Оперативні цілі	Дидактична діяльність	Дидактичні матеріали (засоби та форми організації)	Висновки (оцінки)
Організаційний момент				
Концентрація уваги		Хто є ті люди, які можуть позитивно впливати на наше життя? Прокоментуйте вислів: «Лихе товариство псує добрі звичаї!»	<i>Бесіда</i>	
Конкретизація теми/ завдань уроку				
Повідомлення нового змісту	Ц 1	Учні повинні написати на Робочому аркуші 1 , в яких ситуаціях їм було важко відмовити тій людині, з якою вони спілкувалися в інтернеті. Вони повинні записати емоції, які при цьому відчували.	<p><i>Відео:</i> https://youtu.be/b-gaa9Zl2JE?si=7SXz0TtDQ90YUNxP</p>	
	Ц 2	Вчитель знайомить учнів з поняттям «секстортинг» - це форма сексуальної експлуатації шляхом шантажу, коли особа погрожує опублікувати відверто сексуальні зображення жертви або когось із її/його близьких, якщо людина не виконає перелік вимог. Торговець людьми може отримати ці зображення різними способами. Учні в групах по 3 особи відповідають на запитання: «Які методи використовують злочинці, щоб отримати від жертв компрометуючі матеріали сексуального характеру?» Учитель демонструє учням відеоролик «Скажи «Ні!» . Учні аналізують відео разом з учителем, а потім відповідають на запитання в Робочому аркуші 2 .		
	Ц 3	Одним з нових злочинів, якому сприяє цифрове середовище та соціальні мережі, є грумінг – особлива форма насильства над неповнолітніми, де сутенер створює враження, що він піклується про жертву, але має на меті змусити її займатися проституцією. Сутенер спочатку завойовує довіру жертви, піклується про неї, психологічно маніпулює нею, щоб вона стала повією. Зазвичай це 11-12-річні дівчатка, яких потім продають для надання сексуальних послуг. Учитель просить учнів проаналізувати зв'язок між секстортингом та грумінгом.		

Закріплення та систематизація матеріалу	Подумайте і напишіть за 5 хвилин інше закінчення для історій Анни та Джорджа.	<i>Ідеї учнів</i>	
Висновки, оцінки		Яку пораду ми можемо дати тим, хто став жертвою злочинців? (Очікувані відповіді: 1. Припинити спілкування з кривдником. 2. Не надсилати йому більше фото та відео. 3. Припинити надсилати гроші. 4. Зберегти повідомлення та скріншоти, щоб допомогти поліції розслідувати справу).	

❖ **Робочий аркуш 1**

	У яких ситуаціях вам було важко відмовити у проханні людині, з якою ви познайомилися в інтернеті?	Які емоції ви при цьому відчували?	Запишіть три способи, як ви можете впоратися з тиском:
1			1
2			2
3			3
4			
5			

❖ **Робочий аркуш 2**

1. Хто такі Анна та Джордж?
2. Хто ті люди, які спілкуються з ними в інтернеті?
3. Як злочинці втерлися в довіру до підлітків?
4. Чого намагаються досягти злочинці?
5. Яку пораду дала Анні мати?
6. Що Анна говорить про школу?
7. Що кажуть злочинці двом підліткам, щоб виглядати більш правдоподібно?
8. Хто зображений на фотографії, надісланій Анні?
9. Чому Анні пропонують бути моделлю?
10. Що можуть зробити Анна і Джордж, коли зрозуміють, що їх обдурили?

КОНСПЕКТ УРОКУ № 7

ТЕМА: Трудова експлуатація

КЛАС: 9/10/11

ТИП: змішаний

МЕТА: Поінформувати молодь про небезпеку трудової експлуатації

ЦІЛІ/КОМПЕТЕНЦІЇ:

- Ц 1 – поінформувати учнів про особливості трудової експлуатації;
- Ц 2 – розвивати вміння критично аналізувати пропозиції роботи в інтернеті.
- Ц 3 – розвивати вміння формулювати контраргументи;
- Ц 4 – проаналізувати явище «фальшивих вакансій».

ХІД УРОКУ:

Етапи діяльності	Оперативні цілі	Дидактична діяльність	Дидактичні матеріали (засоби та форми організації)	Висновки (оцінки)
Організаційний момент				
Концентрація уваги		Учитель ставить запитання: «Чи маєте ви достатньо сміливості, щоб висловлювати свої бажання? А як щодо власної точки зору?»	<i>Бесіда</i>	<i>Моніторинг відповідей</i>
Конкретизація теми/ завдань уроку				
Повідомлення нового змісту	Ц 1	Учитель пропонує учням переглянути відео 1 «Торгівля людьми, трудова та сексуальна експлуатація в умовах війни» та відео 2 «Основні ознаки примусової праці», а потім заповнити таблицю в Робочому аркуші 1 . Після цього проводить з учнями обговорення.	<i>Відео 1:</i> «Торгівля людьми, трудова та сексуальна експлуатація в умовах війни» https://www.youtube.com/watch?v=Ci4LraiZcDw (ч.1), https://www.youtube.com/watch?v=gx4uj430LmE (ч.2)	
	Ц 2	Учитель обговорює з учнями Робочий аркуш 2 , потім разом складають концептуальну карту щодо інформації, яка має міститися в оголошенні про роботу. Мозковий штурм: уміння критично аналізувати пропозиції про роботу.	https://www.youtube.com/watch?v=Ci4LraiZcDw (ч.1), https://www.youtube.com/watch?v=gx4uj430LmE (ч.2)	
	Ц 3	Учитель просить учнів навести контраргументи до аргументів, наведених у завданні 2 Робочого аркуша 2 (<i>Звернення до органів влади</i>). Учні, які бажають це зробити, представляють свої контраргументи.	<i>Відео 2</i> «Основні ознаки примусової праці»: https://www.youtube.com/watch?v=gErCUch-z-8	
	Ц 4	«Фальшиві вакансії» - це не просто заманювання рекламою з метою заробити вражаючі гроші за одну ніч. Це також коли недобросовісні роботодавці користуються наївністю людей, наймаючи вас, наприклад, на місяць чи інший випробувальний термін, але без підписання контракту, лише з обіцянкою контракту, а після цього місяця роботи так званий роботодавець не платить і не бере вас на роботу остаточно.	https://www.youtube.com/watch?v=gErCUch-z-8	
Закріплення та систематизація матеріалу		Учитель просить учнів скласти оголошення про себе, яке б вони розмістили в інтернеті, якби шукали роботу. Учні за бажанням можуть презентувати свої оголошення.		
Висновки, оцінки		Що нового ви дізналися про трудову експлуатацію?		

Додаткові матеріали:

1. «Як убезпечитися від потрапляння в ситуацію торгівлі людьми»:

<https://la-strada.org.ua/download/rekomendatsiyi-yak-ubezpechytysya-vid-potraplyannya-v-sytuatsiyu-torgivli-lyudmy>

2. Кампанія ОБСЄ та Thomson Reuters «Be Safe»

<https://www.helpforukrainians.info/ukrainian/>

❖ **Робочий аркуш 1**

Відома інформація	Нова інформація	Суперечлива інформація	Незрозуміла інформація

❖ **Робочий аркуш 2**

Пропозиція роботи за кордоном

1. Онлайн-пропозиція

Потрібні жінки або сімейні пари віком 18-50 років для пакування та етикетування шоколадних батончиків і цукерок. Зарплата - 9 євро/год, робота позмінна: 6 днів на тиждень, 9 годин на день. Житло надається (2-4 людини в кімнаті). Трудовий договір на 3 місяці з можливістю продовження. Організований транспорт до місця роботи.

Заявки подаються особисто в офісі компанії в місті X за умови наявності вільних місць.

2. Звернення до органів влади

Один із працівників сільськогосподарської ферми в країні X скаржиться в поліцію на недотримання умов контракту.

Перед поліцією аргументи роботодавця були такими:

«Він погодився на роботу!»

«Я нічого не можу з цим зробити!»

«У нас не займаються торгівлею людьми!»

Сформулюйте контраргументи на кожен з аргументів роботодавця.

КОНСПЕКТ УРОКУ № 8

ТЕМА: Примусова праця

КЛАС: 9/10/11

ТИП: змішаний

МЕТА: Підвищити обізнаність молоді про небезпеку примусової праці.

ЦІЛІ/КОМПЕТЕНЦІЇ:

Ц 1 – визначити права працівників;

Ц 2 – знати особливості ринку праці в деяких країнах ЄС;

Ц 3 – знання заходи безпеки на робочому місці.

ХІД УРОКУ:

Етапи діяльності	Оперативні цілі	Дидактична діяльність	Дидактичні матеріали (засоби та форми організації)	Висновки (оцінки)
Організаційний момент				
Концентрація уваги		Як ви думаєте, скільки людей у світі змушені працювати? (Правильна відповідь: 16 000 000)		
Конкретизація теми/ завдань уроку				
Повідомлення нового змісту	Ц 1 Ц 2 Ц 3	Учитель обговорює з учнями переваги та недоліки роботи за кордоном. Завдання для учнів полягає в тому, щоб пояснити кожне з прав працівника, що містяться в Робочому аркуші 1 . Самостійна робота: Учні в групах по 4 особи отримують по 3 картки з Робочого аркуша 2 : «Інформація про ринок праці ЄС». Учням пропонується проаналізувати інформацію про ринок праці 3 країн і вибрати країну, в яку вони хотіли б поїхати працювати. Учні повинні обґрунтувати свій вибір. Учні в групах аналізують 9 заходів безпеки для уникнення трудової експлуатації в Робочому аркуші 3 , а потім відповідають на запитання в Робочому аркуші 4 .	Обговорення	
Закріплення та систематизація матеріалу		Як ми можемо визначити примусову працю?	Керована дискусія	
Висновки, оцінки		Яку нову інформацію ви дізналися з сьогоднішнього уроку?		

Додаткові матеріали:

1. «Примусова праця: як розпізнати й уникнути»: https://pratsia.in.ua/forced_labour.php

❖ Робочий аркуш 1

Свобода працівників означає...
Захист та безпека означає...
Соціальний захист означає...
Повага до приватного життя означає...
Справедлива компенсація означає...
Відпустка та вихідні означає...

❖ **Робочий аркуш 2**

Інформація про ринок праці ЄС

<p>НІМЕЧЧИНА</p> <p>Мінімальна заробітна плата: 1584 євро/місяць. Робочий час: 7 або 8 годин на день. Оплачувана відпустка: 24 робочі дні. Гарантовані перерви: 30 хвилин через 6 годин роботи, 45 хвилин через 9 годин роботи, обідня перерва. Інформація для українців: https://www.bmas.de/DE/Europa-und-die-Welt/Europa/Ukraine/FAQ-UA/faq-art-ua.html Гаряча лінія з питань протидії торгівлі людьми: +49 157 53 33 35 15 (Берлін) +49 176 57 21 65 54 (Гамбург) 08000 116 016 (насильство над жінками)</p>	<p>ГРЕЦІЯ</p> <p>Мінімальна заробітна плата: 650 євро/місяць. Робочий час: 8 годин на день. Оплачувана відпустка: 20 днів. МЗСв Греції. Телефон довіри з питань протидії торгівлі людьми: 1109 Веб-сайт по боротьбі з торгівлею людьми: www.1109.gr/eng/</p>	<p>ІТАЛІЯ</p> <p>Мінімальна заробітна плата: не регулюється законом. Робочий час: 40 годин на тиждень. Оплачувана відпустка: узгоджується з роботодавцем. МЗСв Італії. Гаряча лінія з питань протидії торгівлі людьми: 800 290 290 Веб-сайт з протидії торгівлі людьми: www.osservatoriointerventitratita.it</p>
<p>АВСТРІЯ</p> <p>Мінімальна заробітна плата: не регулюється законом. Робочий час: максимум 12 годин на день. Оплачувана відпустка: 25 днів на рік. Гарантовані перерви: 30 хвилин на 6 годин роботи. МЗСв Австрії Телефон довіри з питань протидії торгівлі людьми: + 43 1-796 92 98 Веб-сайт з питань протидії торгівлі людьми: www.lefoe.at</p>	<p>РУМУНІЯ</p> <p>Мінімальна заробітна плата: 466,26 євро/місяць. Робочий час: 8 годин на день. Оплачувана відпустка: 20 днів на рік. Гарантовані перерви: одна обідня перерва згідно з трудовим договором. Міжнародна організація з міграції: +40 21 210 30 50. Національне агентство з боротьби з торгівлею людьми: +40 21 313 31 00 / 0 800 800 678. Посольство України в Румунії: +40 212 30 36 60.</p>	<p>ІСПАНІЯ</p> <p>Мінімальна заробітна плата: 30 євро/день. Робочий час: 9 годин на день. Оплачувана відпустка: 30 днів на рік. Гарантовані перерви: 15 хвилин, не включаються в робочий час. МЗСв Іспанії Гаряча лінія по боротьбі з торгівлею людьми: 900 191 010 900 152 152</p>

ШВЕЙЦАРІЯ	ВЕЛИКОБРИТАНІЯ	КІПР
<p>Мінімальна заробітна плата: не регулюється законом. Робочий час: 45 годин на тиждень. Оплачувана відпустка: 4 тижні на рік. Гарантовані перерви: обідня перерва. Телефон довіри з питань боротьби з торгівлею людьми: +41 79 477 80 97</p>	<p>Мінімальна заробітна плата розраховується погодинно: для осіб старше 25 років мінімальна заробітна плата становить 8,72 фунта стерлінгів/год, для осіб віком від 21 до 24 років - 8,20 фунта стерлінгів/год, для осіб віком від 18 до 20 років - 6,45 фунта стерлінгів/год, для осіб віком до 18 років - 4,55 фунта стерлінгів/год, мінімальна заробітна плата для учнів («учнівська ставка») - 4,15 фунта стерлінгів/год. Робочий час: включаючи понаднормові, не може перевищувати 48 годин на тиждень (7 днів) в середньому за обліковий період 17 тижнів. Оплачувана відпустка: 28 днів (при 5-денному робочому тижні). Гарантовані перерви: мінімум 20 хвилин безперервної роботи, якщо ви працюєте більше 6 годин на день. Роботодавець може не оплачувати перерву. Зверніть увагу на те, що прописано в контракті. МЗС у Великій Британії. Гаряча лінія з питань праці: 0800 917 2368 (Гаряча лінія з питань оплати праці та трудових прав), Гаряча лінія з питань правового посередництва: 0300 123 1100 (Правове посередництво: ACAS - Helpline), Гаряча лінія з питань зловживань у сфері зайнятості: 0800 432 0804 intelligence@glaa.gsi.gov.uk (Управління по боротьбі з бандитизмом та зловжи-</p>	<p>Мінімальна заробітна плата: 870 євро/місяць. Стандартний робочий час: 8 годин на день. Оплачувана відпустка: 20 днів. Гарантовані перерви: обід/сон 14.00-17.00 МЗС на Кіпрі Гаряча лінія з питань протидії торгівлі людьми: +357 99 42 89 52</p>

	<p>ваннями на робочому місці (GLAA) для повідомлення про занепокоєння з приводу поганого поводження з працівниками). Гаряча лінія з питань протидії торгівлі людьми: 08000 121 700. Веб-сайт по боротьбі з торгівлею людьми: www.modernslaveryhelpline.org</p>	
--	--	--

❖ **Робочий аркуш 3**

- **ДОКУМЕНТИ, ЩО ПОСВІДЧУЮТЬ ОСОБУ**

Роботодавець не має права зберігати документи, що посвідчують особу. Найкраще мати при собі їх копії, щоб ви могли пред'явити їх у разі необхідності. Посвідчення особи може вимагати лише поліція.

- **ТРУДОВИЙ ДОГОВІР**

Трудовий договір є обов'язковим і повинен бути підписаний мовою, якою володіє працівник, або рідною мовою працівника. Копія повинна зберігатися у працівника.

- **ЗАХИСНЕ СПОРЯДЖЕННЯ**

Роботодавець повинен безкоштовно забезпечити працівника засобами захисту, а навчання з питань захисту є обов'язковим і повинно проводитися мовою, яку знає працівник.

- **МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ ТА КОНТАКТ**

Переконайтеся, що ви знаєте точне місцезнаходження та контактний номер робочого місця, на яке ви їдете. Перевірте ці дані перед від'їздом з країни, скориставшись інтернетом (Google Maps тощо) або зателефонувавши заздалегідь, щоб підтвердити ці дані.

- **КОНТАКТИ НА ВИПАДОК НЕОБХІДНОСТІ**

Запам'ятайте номер телефону особи або установи, до якої ви можете зателефонувати в екстрених випадках. Переконайтеся, що ви знаєте код країни, до якої телефонуйте. Одним з таких контактів може бути дипломатичне представництво країни, до якої ви їдете (консульство або посольство України).

- **РЕКРУТУВАННЯ**

Переконайтеся, що ви використовуєте перевірені веб-сайти для пошуку роботи. Наприклад, EURES або кадрові агентства, зареєстровані в Міністерстві праці. Приватні особи не мають права давати оголошення про роботу і не можуть брати плату за цю послугу.

- **ЗАХИСТ КОДОВИМ СЛОВОМ/ФРАЗОЮ**

Домовтеся про кодове слово/фразу разом з членом сім'ї або другом, з яким ви будете постійно спілкуватися (У тому випадку, коли почують від вас кодове слово, вони звернуться в поліцію).

- **ДОПОМОГА В БОРЬБІ З ТОРГІВЛЕЮ ЛЮДЬМИ**

Дізнайтеся, чи є в країні, де ви будете працювати, гаряча лінія з протидії торгівлі людьми. Ви також можете звернутися на Національну гарячу лінію з протидії торгівлі людьми та консультування мігрантів: 0 800 505 501 або 527 (безкоштовно з номерів мобільних операторів України).

- **ДИПЛОМАТИЧНА МІСІЯ**

Переконайтеся, що ви знаєте найближчий пункт Української дипломатичної місії в країні, де ви перебуваєте (посольство або консульство). Запишіть адресу, веб-сайт та контактний номер і перевірте доступну інформацію перед від'їздом.

❖ **Робочий аркуш 4**

1. Який ризик існує для працівника, який погоджується працювати без офіційного оформлення?
2. Що Ви можете зробити, якщо Вам затримують заробітну плату?
3. Що робити, якщо випробувальний термін перевищує три місяці?
4. Чи можна укласти трудовий договір, якщо Ви виконуєте поденну або сезонну роботу?
5. Що робити, якщо в якийсь момент Вас попросили працювати понаднормово?
6. Якщо Ви працюєте неповний робочий день, чи можуть Вас зобов'язати працювати повний робочий день?
7. Що може статися з роботодавцем, який не дотримується трудового законодавства?
8. Що робити, якщо ви втратили трудовий договір?

КОНСПЕКТ УРОКУ № 9

ТЕМА: Життя належить нам!

КЛАС: 9/10/11

ТИП: змішаний

МЕТА: Підвищення обізнаності молоді про небезпеку довіри до незнайомих

ЦІЛІ/КОМПЕТЕНЦІЇ:

Ц 1 – ознайомлення з методами залучення та втягнення дітей та молоді в проституцію;

Ц 2 – формування практичних навичок протидії негативному тиску;

Ц 3 – усвідомлення переваг протистояння негативному тиску.

ХІД УРОКУ:

Етапи діяльності	Оперативні цілі	Дидактична діяльність	Дидактичні матеріали (засоби та форми організації)	Висновки (оцінки)
Організаційний момент				
Концентрація уваги		Які люди можуть негативно впливати на наше життя і як саме?	<i>Бесіда</i>	
Конкретизація теми/ завдань уроку				
Повідомлення нового змісту	Ц 1 Ц 2 Ц 3	Учитель демонструє учням відео «Перехід» . Учні обговорюють відео з учителем, відповідаючи на запитання в Робочому аркуші 1 . Висвітлення різниці між цінністю предмета і цінністю людини. Учні письмово на аркуші паперу або в зошитах пояснюють, як вони відмовляються від пропозицій чи	<i>Відео:</i> https://www.evangel.ro/ua-clips/ <i>Керована дискусія</i> <i>Поради для вчителя (Робочий аркуш 2)</i>	

		запрошень від людей, яким не довіряють. Вони відзначають емоції, які вони відчувають після відмови.		
Закріплення та систематизація матеріалу		Придумайте інше закінчення подій, пережитих дівчиною у відео «Перехід».	5-хвилинний твір	
Висновки, оцінки				

❖ Робочий аркуш 1

Обговорення з класом:

1. Як ви думаєте, чому це відео називається «Перехід»?
2. Чого сподівалася досягти дівчина, коли втекла з дому?
3. Що дівчина хотіла зробити із заробленими за кордоном грошима?
4. Чи це випадок викрадення людини?
5. Що вас здивувало в історії дівчини?
6. Чому сутенер часто знущався над нею?
7. Яким було місце, куди її та інших дівчат вивозили?
8. Як їй погрожували і як її карали?
9. Як сутенер принижував її?
10. Як дівчині вдалося втекти?
11. Що вона робила після звільнення?
12. Чому вона ніколи не хотіла повертатися до батьків?
13. Що ми дізналися з цього відео?
14. Що б ти розповів про це відео своїм друзям?

❖ Робочий аркуш 2

Поради для вчителя

Як сказати «НІ»	
«Ні, дякую!»	«Мені це не подобається!»
«Мені це не цікаво!»	«У мене є краща ідея!»
«У мене є інші справи!»	«Я вирішив не робити цього»
«Ні, будь ласка, перестань намагатися мене переконати!»	«Це моє остаточне рішення і я не збираюсь його змінювати»

Після того, як скажеш «НІ»	
Ти почуваєшся задоволеним собою	Поважаєш свої цінності
Здобуваєш повагу інших людей	Покращуються стосунки з батьками
Ти не маєш проблем і допомагаєш іншим не мати проблем	

КОНСПЕКТ УРОКУ № 10

ТЕМА: Трикутник торгівлі людьми

КЛАС: 9/10/11

ТИП: змішаний

МЕТА: Підвищити обізнаність молоді про жертв, злочинців та свідків торгівлі людьми.

ЦІЛІ/КОМПЕТЕНЦІЇ:

Ц 1 – вміти розпізнавати людей, залучених до трикутника торгівлі людьми;

Ц 2 – аналізувати явище жебрацтва;

Ц 3 – розвивати здатність усвідомлювати наслідки торгівлі людьми з метою експлуатації через жебрацтво.

ХІД УРОКУ:

Етапи діяльності	Оперативні цілі	Дидактична діяльність	Дидактичні матеріали (засоби та форми організації)	Висновки (оцінки)
Організаційний момент				
Концентрація уваги		Учитель просить учнів розповісти про випадок із їхнього життя, коли вони стали свідками якоїсь події, що привернула їхню увагу. Потім запитує: «Що ви відчували в ті моменти?» (радість, цікавість, здивування, гнів, огиду, страх, бунт, безпорадність тощо)	<i>Бесіда</i>	<i>Обговорення відповідей</i>
Конкретизація теми/ завдань уроку				
Повідомлення нового змісту	Ц 1	Учитель запитує: «Що таке трикутник торгівлі людьми»? Це особи, які постраждали від торгівлі людьми або повідомляють про можливу торгівлю людьми (жертва/потерпілі, злочинець/злочинці та свідок/свідки активні чи пасивні). Учитель об'єднує учнів у групи по 4-5 осіб для обговорення випадку, наведеного в <i>Робочому аркуші 1</i> . Учитель дає можливість представникам кожної групи поділитися своїми відповідями на запитання з класом. Наприкінці вчитель оцінює, як групи проаналізували ситуації.	<i>Бесіда</i>	<i>Моніторинг відповідей</i>
	Ц 2	Учитель представляє учням випадок жебрацтва. Учні шукають людей, які складають трикутник торгівлі людьми, та шляхи вирішення «справи».	<i>Приклади</i>	<i>Розкриття справи</i>

		<p>Потім вони обговорюють рішення зі своїми однокласниками. Під керівництвом вчителя відповіді критично аналізуються, а потім ранжуються.</p> <p>Учням пропонується заповнити Робочий аркуш 2 («Так» є правильною відповіддю на всі твердження).</p> <p>Після заповнення аркуша вчитель ініціює дискусію на основі відповідей, наданих учнями.</p>	<p><i>Парна робота</i></p> <p><i>Індивідуальна робота</i></p> <p><i>Керована дискусія</i></p>	
Закріплення та систематизація матеріалу	Ц 3	Визначити, як діють активні свідки торгівлі людьми.	<p><i>Бесіда</i></p> <p><i>Приклади</i></p>	
Висновки, оцінки		Назвіть дві речі, які привернули вашу увагу під час сьогоднішнього заняття.		

❖ **Робочий аркуш 1**

Ситуаційне дослідження:

Старшокласниця починає все рідше відвідувати школу. Її підвозить до школи хтось на розкішному автомобілі. Вона походить зі скромної родини. Вона стала більш замкнутою, ніж раніше. Одяг, який вона носить, дорогий. Її шкільні результати погіршуються.

Учні аналізують цей випадок, відповідаючи на такі запитання:

- Що може бути причиною змін?
- Чи могла учениця стати жертвою торгівлі людьми?
- Хто утворює трикутник торгівлі людьми в цьому випадку?
- Хто може бути активним свідком у цій справі?
- А як щодо пасивних свідків?
- Як можуть втрутитися у ситуацію однолітки дівчинки?

❖ **Робочий аркуш 2**

Наслідки торгівлі людьми з метою експлуатації через жебрацтво			
	Так	Ні	Не знаю
Фізичне та емоційне насильство з боку торговців людьми та інших осіб, з якими контактує жертва			
Втягнення в незаконну діяльність (проституція, продаж наркотиків, крадіжки)			
Підвищена незахищеність і, як наслідок, агресія			
Відмова від навчання в школі			
Відсутність соціальної інтеграції			
Відсутність гідного рівня життя			
Вживання наркотиків			
Втрата самоповаги та соціальних правил			

КОНСПЕКТ УРОКУ № 11

ТЕМА: Не бреші!

КЛАС: 9/10/11

ТИП: змішаний

МЕТА: Поінформувати молодь про небезпеку участі в незаконній діяльності

ЦІЛІ/КОМПЕТЕНЦІЇ:

Ц 1 – розвивати критичне сприйняття торгівлі людьми;

Ц 2 – визначати характерні ознаки торгівлі людьми.

ХІД УРОКУ:

Етапи діяльності	Оперативні цілі	Дидактична діяльність	Дидактичні матеріали (засоби та форми організації)	Висновки (оцінки)
Організаційний момент				
Концентрація уваги		Учитель пропонує учням наступне питання: «Як би ви описали себе одним словом?»		Моніторинг відповідей
Конкретизація теми/ завдань уроку				
Повідомлення нового змісту	Ц 1 Ц 2	Учитель демонструє учням відео «Ніку» . Учні переглядають та аналізують відео разом з учителем, відповідаючи на запитання в <i>Робочому аркуші 1</i> . Учитель обговорює з учнями проблему торгівлі дітьми та просить їх заповнити <i>Робочий аркуш 1</i> . Вправа «Зоряний спалах» в <i>Робочому аркуші 2</i> .	Відео: https://www.evangel.ro/ua-clips/ Керована дискусія	Моніторинг відповідей
Закріплення та систематизація матеріалу		Чому тема уроку має назву «Не бреші»?	5-хвилинне есе	
Висновки, оцінки		«Торгівля людиною, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з використанням примусу, викрадення, обману, шантажу, матеріальної чи іншої залежності потерпілого, його уразливого стану або підкупу третьої особи, яка контролює потерпілого, для отримання згоди на його експлуатацію, - караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років» (Кримінальний кодекс України, ст. 149)		

❖ **Робочий аркуш 1**

1. Хто такий Ніку?
2. Де він живе?
3. З ким він живе?
4. Як Ніку почувається без батьків?
5. Над чим він «працює» з Андрієм?
6. Чому він каже, що йому важко на роботі?
7. Де його сім'я?
8. Як Андрій сумує за мамою?
9. Як він хотів би їй допомогти?
10. Що він обіцяє мамі?
11. Чому в думках він говорить матері суперечливі речі: «Я можу мати все, що захочу», «Твій син читає час у золоті», «Я працюю з ранку до ночі», «Іноді я надто втомлений, щоб поїсти, зустрітися з кимось або подзвонити тобі».
12. Як він виражає тугу за батьками та братом?
13. Що б ви сказали своїм друзям про це відео?
14. Що вас найбільше зворушило в цьому відео?
15. Чого ми можемо навчитися з цього відео?

❖ **Робочий аркуш 2 «Зоряний спалах»**

До кожного запитання сформулюйте ще три запитання:

1. Хто такі торговці дітьми?
Хто...
Хто...
Хто...
2. Де торгують дітьми?
Де...
Де...
Де...
3. Чому дітей продають?
Чому...
Чому...
Чому...
4. Коли діти стають жертвами торгівлі людьми?
Коли...
Коли...
Коли...
5. Як продають дітей?
Як...
Як...
Як...

Християнська віра – важлива частина

Релігійне виховання, як у сім'ї, церкві, так і в школі, є здобутком для людства, оскільки воно зменшує страждання та гріхи у світі, створює рівновагу через надію і приносить життя, єдність та сенс.

Для розвитку духовного і психічного здоров'я наших дітей і молоді, а також для зміцнення стійкої ідентичності, необхідні стосунки з Богом і спілкування між християнами. Бо «хто у Христі, той нове створіння; старе минуло, ось, усе нове стало» (II Кор. 5:17).

Розуміючи, наскільки важливо для людини будувати стосунки з Богом з самого раннього віку, вчителі релігії в різних християнських конфесіях прагнули створити види діяльності, які допомагають учням у цьому розвитку та зміцненні їхньої духовної ідентичності.

Здорова християнська ідентичність має важливе значення для захисту та запобігання всім формам насильства і сприяє формуванню особистості, прив'язаної до реальності.

Християнська віра, спільнота і молитва також є важливою частиною внутрішнього зцілення для тих дітей і молодих людей, які вже зазнали насильства. Наші діти, наша молодь повинні набути переконання, що вони ніколи не бувають самотніми, що Христос, Господь, присутній у житті кожного: «Ось Я з вами по всі дні аж до кінця віку» (Мт. 28:19) і чекає, коли ми попросимо Його про допомогу: «І покличеш Мене в день скрути, і Я визволю тебе, і ти прославиш Мене» (Пс. 49:16). Він може зцілити будь-яку рану, бо Він є лікарем наших душ і тіл і тому, що Він любить нас безмежною любов'ю. І коли більше ніхто нічого не може зробити, коли все навколо руйнується, наш Бог може все! Ось чому ми говоримо разом з псаломспівцем: «Хто є Бог, великий, як наш Бог? Ти Бог, що твориш чудеса!» (Пс. 76:13).

На наступних сторінках розміщені матеріали, рекомендовані до використання, які ви можете розширювати самостійно, адаптуючи їх залежно від ваших потреб.

Назви підручників за віковими категоріями:

Дошкільнята: «Моя сім'я – частина Церкви»

Початкова школа: «Бог любить мене»

Середня школа: «Ісус Христос – мій Пастир»

Старша школа: «Святий Дух зі мною»

Святий Дух зі мною

Як стати доброю людиною?

1. Вступ/підготовка:

- Що для вас означає бути доброю людиною?

Запишіть слова, які спадають вам на думку («мозковий штурм»). Через декілька хвилин просимо учнів поділитись своїми думками, закінчивши наступне речення:

«Хороша людина – це...» (кожен учень висловлює свою думку).

2. Основна частина:

1) Спочатку шукаємо практичні приклади:

- а. Що означає бути хорошою людиною?
- б. Що означає бути з особливим характером?
- в. Що означає бути з чистим серцем?
- г. Що означає бути досконалою людиною?

2) Потім разом з учнями складаємо визначення для цих 4 пунктів.

3) Що Біблія говорить нам про якості доброї людини?

4) Плід Духа: любов, радість, мир, довготерпіння, доброта, милосердя, вірність, лагідність, здержливість (*Послання до галатів, розділ 5*).

5) Як ми стаємо доброю людиною?

- Через зусилля над собою?
- Через допомогу інших?
- За допомогою Бога?

3. Поглиблення і молитва:

Просимо учнів згадати про добрих людей, яких вони зустрічали у своєму житті, які є для них взірцем, потім дякуємо Богу в молитві за цих людей і досвід, який ми отримали через них.

Учні можуть молитись тихо або вголос.

Довіра і впевненість

Дидактичні матеріали: картонні коробки різних розмірів і форм, які утворюватимуть перешкоди, молитва, надрукована на кольоровому картоні.

1. Вступ/підготовка:

Вчитель звертається до учнів і пропонує гру, яка називається «Ходіння вірою». Для гри потрібен доброволець (учня, який зголосився, просять вибрати серед однокласників того, кому він довіряє, щоб спільно виконати завдання). Учневі, який зголосився, зав'язують очі, і він повинен буде перетнути клас, уникаючи перешкод, що виникатимуть на його шляху, за допомогою вказівок, які даватиме його товариш. (Так, щоб учень із зав'язаними очима нічого не чув, вчитель просить партнера провести учня із зав'язаними очима через останню перешкоду таким чином, щоб він потрапив у пастку).

Потрапивши в пастку, учень знімає пов'язку з очей. Учитель дякує двом учням і запрошує їх сісти на свої місця, а потім звертається до класу:

- Що сталося?

- Який урок ми можемо з цього винести? (*Очікувана відповідь: «Що ми не можемо повністю довіряти людям»*).

- Але кому ми можемо повністю довіряти?

- Хто не залишає нас у критичних життєвих ситуаціях?

- Хто завжди поруч з нами, а особливо в часи горя і біди?

- Хто залишається з нами навіть тоді, коли ми Його проганяємо? (*Очікувана відповідь: «Бог»*).

2. Основна частина:

Далі вчитель продовжує бесіду з учнями:

«Хочу розповісти вам історію, яка сталася кілька років тому.

Один відомий акробат оголосив, що збирається перекинути свій канат через Ніагарський водоспад і виконати ще більше акробатичних трюків.

Ви чули про цей водоспад? Це одна з головних туристичних пам'яток Північної Америки, висотою 21 метр.

У день, коли було оголошено про виступ, натовп людей, які прийшли подивитися шоу, вибухнув оплесками, побачивши акробата.

- Привіт, друзі! – радісно вигукнув акробат. Я думав проїхатися на велосипеді над водоспадом. Як гадаєте, я зможу це зробити?

- Так! Так! Так! – захоплено вигукує натовп.

Акробат з великою легкістю переправився на інший бік і звідти крикнув:

- Як ви думаєте, чи зможу я знову сісти на велосипед без рук?

- Ми думаємо, що так!

І він проїхав! На радість натовпу, який вигукував ім'я акробата. Але тут на кінці канату з'являється акробат з тачкою:

- Як ви думаєте, чи зможу я перевезти тачку на інший бік?

- Зможеш! Зможеш!

І, звісно, він це зробив. Радість натовпу була безмежною: аплодували, кидали квіти, вигукували ім'я акробата... Акробат підняв руки, просячи тиші, і запитав:

- Як ви думаєте, чи зможу я перевезти людину на тачці на той бік?

- Так! Ми віримо! Ми віримо!

- Добре, – сказав акробат. Хто зголоситься?

Раптом натовп замовк. Ніхто не наважувався вимовити жодного слова.

- Гей, ти, в зеленій сорочці, – крикнув акробат, вказуючи на чоловіка в першому ряду.

- Хто? Я? Ох..., але я не можу. Знаєте, я згадав, що у мене прийом у лікаря, мені треба йти.

- Тоді ти! Той, що в капелюсі та окулярах, – сказав акробат.

- Ааа, я не можу! Я боюсь висоти.

... і раптом натовп почав розходитися...»

3. Поглиблення і молитва:

- Чого ми вчимося з цієї притчі? (*Очікувана відповідь: «Ми вчимося розрізняти ДОВІРУ і ВІРУ»*).

- Ми повинні довіряти тільки Богові! Довіра, яку ми покладаємо на людей, повинна бути виваженою, вона повинна бути обмеженою.

Вчитель пропонує учням наступну вправу: «Напишіть на аркуші паперу імена 3 людей, яким ви довіряєте. На основі яких критеріїв ви їм довіряєте?» *(Залежно від часу, що залишився, вчитель може обговорити деякі відповіді учнів).*

Далі вчитель говорить: «Наступного разу ви будете журналістами-розслідувачами, і у вас буде завдання розповісти історію з життя когось із ваших знайомих (друга, родича, сусіда), хто довірився Богу, коли всі його друзі покинули його, коли ніхто не міг йому допомогти, і яким був результат».

Молитва: «Господи, Тобі довіряю своє життя, свою душу і все, що маю. Тобі доручаю всіх, кого люблю. Захисти Своїм милосердям навіть тих, хто мене ненавидить, і нехай ніхто з них не загине, прости нам, коли ми помиляємося, і коли блукаємо чужими дорогами, візьми нас за руку і приведи нас додому. виправ те, що ми вчинили несправедливо. Залишайся з нами і дай сенс нашому життю, щоб і ми могли залишатися з Тобою і щоб відчували мир і повну перемогу у Твоєму Царстві. Амінь!»

Екстрений номер 112

Дидактичні матеріали: молитва, надрукована на білому аркуші, кольорова картка А4, клей, бісер, блискітки, дрібні декоративні предмети, ножиці, нитки.

1. Вступ/підготовка:

Один учень отримує від учителя аркуш паперу з написом 112. Вчитель пояснює завдання: «Намалюйте на спині однокласника, який сидить перед вами, те, що ви бачите на отриманому аркуші паперу. Той, на чий спині намалювали, робить те ж саме з учнем, який сидить перед ним, і так далі, поки не дійде до учня в першому ряду, який запише на аркуші паперу те, що він зрозумів».

Правильна відповідь – 112, вчитель записує це число на дошці і ставить наступні запитання:

- Що означає цей номер? Які ще номери екстрених служб ви знаєте?
- Коли ми дзвонимо за цими номерами? *(Очікувана відповідь: «Коли нам загрожує небезпека, коли поруч немає нікого, хто міг би нам допомогти»...)*
- Звідки ви дізнались про ці номери? *(Очікувана відповідь: «Від батьків, вчителів, родичів, друзів...»)*
- Ви коли-небудь дзвонили на ці номери? Навіщо?
- Що ви робите, коли не можете нікого попросити про допомогу і не маєте телефону, щоб зателефонувати до екстрених служб? Кому ви телефонуєте про допомогу?

2. Основна частина:

Вчитель розповідає учням історію:

«В той час, коли наша країна була під владою комуністичного режиму, люди втратили свободу: свободу слова, свободу виїжджати за межі країни, навіть свободу виявляти свою віру в Бога. Багато церков було закрито і заборонено. Людям, які ходили до церкви по неділях, почали погрожувати, а іноді – і заарештовувати. Так сталося з одним чоловіком, Георгієм, якого заарештували за те, що він говорив з людьми про Бога.

Одного разу охоронець відчинив камеру і наказав ув'язненим вийти, бо їх повинні були відвезти до табору примусової праці. В'язнів завантажили у відкриті причепи, які буксировали вантажівки, що вирушили в дорогу під конвоєм охоронців. У той час, як всі в'язні були налякані, Георгій продовжував спокійно молитися. У якийсь момент один з чоловіків, які сиділи з ним в одній камері, сердито звернувся до нього:

- Скільки ти ще будеш молитися? Хіба ти не бачиш, що твій Бог покинув тебе? Скільки часу ти молишся, і що ти маєш?

- Еге ж... Я щойно набрав номер екстреного виклику, – тихо промовив Георгій.

- Який номер екстреного виклику? – запитав інший в'язень, виведений з себе спокоєм Георгія.

- 856! – відповів Георгій, і в цей момент автомобіль потрапив у вибоїну, викинувши його з причепа.

Як ви думаєте, що сталося?

Оскільки на вулиці був грозовий день і йшов сильний дощ, і Георгій приземлився прямо в канаву, повну бруду і води, охоронці, які супроводжували конвой ув'язнених, не помітили його. Так його врятував Той, кого він покликав на допомогу, набравши номер 856».

3. Поглиблення і молитва:

- Чи знає хтось, що означає число 856?

«У день моєї скорботи я кликав до Тебе, і Ти вислухав мене» (Псалом 85:6).

- Поки Бог присутній у нашому житті, поки ми маємо живі стосунки з Богом, ми також маємо прямий зв'язок з Ним, незалежно від того, чи є у нас телефон чи ні, чи є у нас сигнал чи ні, тому що Він нам так сказав:

«І покличеш Мене в день скорботи, і Я визволю тебе...» (Псалом 49:16).

- Використовуючи отримані матеріали, зробіть малюнок з цією прекрасною молитвою в центрі, який ви можете повісити на стіну в своїй кімнаті або подарувати близькій людині.

Молитва: «Господи Ісусе Христе, Ти – мій помічник, і я – в Твоїх руках! Я загубився, я хворий, я образив Тебе! Я покинув Тебе, Господи, не покинь мене! Я відійшов від Тебе, вийди і знайди мене! Не маю іншого виходу, Господи, крім Тебе!»

Ціна мовчання

1. Вступ/підготовка:

Історія, описана в 13 розділі II Книги Самуїла, є тривожною і драматичною.

Одна з дочок царя Давида, Тамара, зазнає насильства від свого зведеного брата Амнона. Останній, незаконно закоханий у Тамару, просить свого батька, Давида, дозволити дівчині прийти до нього додому, щоб приготувати йому їжу, під приводом того, що він хворий. Тамара опиняється в будинку царського сина, який збезчестив її.

2. Основна частина:

Відштовхуючись від цього негативного історичного факту, зафіксованого у Святому Письмі, ми віддзеркалюємо (на противагу правильним і неправильним діям) наступні аспекти:

- Самооцінка жертви насильства
- Реакція тих, хто дізнався про насильство
- Шлях до зцілення

➤ Самооцінка жертви насильства:

Про Тамару розповідається, що вона була дуже красивою молодою жінкою, яка стала жертвою підступності свого зведеного брата. У II Книзі Самуїла 13:9 повідомляється, що після сексуального насильства Тамара прогнала свого кривдника, а її реакція відображена в наступних рядках:

«А Тамара посипала попелом свою голову, а квітчасту туніку, що була на ній, роздерла, і поклала руку свою на голову свою, і все ходила та голосила...» (II Сам. 13:19).

Перший наслідок насильства пов'язаний зі спотворенням самооцінки. Щоб зрозуміти це спотворення, проаналізуйте наведений вище вірш і перелічіть деякі характеристики самосприйняття Тамари (людини, яка постраждала від насильства):

.....
.....
.....

(Серед характеристик самосприйняття людини, яка зазнала насильства, будуть наступні: почуття стигматизації, зради, безсилля, сорому, болю).

На противагу цим станам, правильне уявлення про себе, створене на основі образу Божого, містить такі характеристики (перерахуйте три з них):

.....
.....
.....

(Серед характеристик образу «Я» того, хто усвідомлює себе за Божим образом, будуть: духовна і соціальна цінність, влада, зв'язок зі спільнотою і т.д.).

Після скоєння жадливого вчинку звістка про нього доходить до вух батька, царя Давида. Як, на вашу думку, він повинен був відреагувати?

➤ **Реакція тих, хто дізнався про насильство:**

Як вже обговорювали в першому пункті, ми розглянемо реакції в антагоністичній манері: спочатку ті, що є доречними в такому стані, а потім ті, що є недоречними.

Цар Давид дізнається про насильство, скоєне над його дочкою Тамарою, але не робить жодних дій, щоб заспокоїти і вгамувати біль у її серці. Після такої події можна було б очікувати, що цар Давид негайно і рішуче відреагує на кривдника Амнона. Однак, єдина реакція, про яку згадується, - це гнів, але без будь-якого втручання, щоб заспокоїти біль Тамари або покарати Амнона за його вчинок.

«А Цар Давид почув про це все і сильно розгнівався» (II Сам. 13:21).

Наведений вище крик Тамари закликав до справедливості, до втручання Давида, але Давид не почув і не відчув його. У Амнона не забрали жодного привілею і жодного слова не сказали на захист Тамари.

Найбільшою помилкою, коли ви чуєте про насильство, є мовчання, ігнорування болю жертви і спроби приховати сам факт насильства.

На противагу цьому, якою, на вашу думку, мала би бути реакція Давида, коли йому стало відомо про знущання? Назвіть дві-три дії, які повинен був зробити цар Давид:

.....
.....
.....

Абсолютним принципом є те, що факт насильства не повинен бути прихований, а його жертва не повинна бути проігнорована.

➤ **Шлях до зцілення:**

Відштовхуючись від історичного тексту, представленого у Святому Письмі, ми розглянемо два способи ставлення до зцілення особи, яка зазнала насильства, на противагу один одному.

На один із неправильних способів ставлення до насильства вказує Тамарі її брат Авесалом у таких словах:

«І сказав до неї брат її Авесалом: «Чи брат твій Амнон був із тобою? А тепер, сестро моя, мовчи, брат же твій він! Не бери цієї речі до серця свого»... І осіла Тамара, знівечена, у домі брата свого Авесалома» (II Сам. 13:20).

Що поганого в цій пораді, яку дав Авесалом? Дайте дві-три відповіді:

.....

По суті, порада Авесалома передбачає тишу і мовчання. Неправильно вважати, що час, проведений на самоті і в тиші, вгамує біль, спричинений насильством. Шлях мовчання призводить до відсутності розради, як робить висновок Святе Письмо про Тамару.

Яку пораду ви б запропонували Тамарі на противагу пораді, яку вона отримала від Авесалома і яка не допомогла їй отримати зцілення?

3. Поглиблення і молитва:

Порушення мовчання – це шлях до зцілення, який передбачає відверту розмову жертви з людиною, якій довіряють, і прийняття її цією людиною. Біль від насильства має бути виражений і переданий тій людині, яка глибоко співпереживає жертві. Хоча таких людей може бути небагато, для зцілення від наслідків насильства потрібне спілкування і дії.

З духовної точки зору є одна Особа, яка найкраще розуміє, що таке насильство, оскільки Вона теж пережила темні часи від рук інших людей. Ісус Христос на хресті пережив цілу низку знущань, тому Він може зрозуміти кожного, хто зазнав або зазнає насильства. Тісне спілкування з Христом, який страждає разом з тим, кому болить, і який врешті-решт все виправить, – це шлях до зцілення кровоточивих ран.

Зразкова жінка у вірі

1. Вступ/підготовка:

- Що таке соціальні позиції?

Експеримент: уявімо, що до нас у клас прийшов гість. Як ми з ним привітаємося, як будемо поводитись, якщо він:

- професор з університету?
- пастор або священик?
- домогосподарка або багатодітна мама?
- злочинець?
- циганка, яка живе в глиняній хатині в селі?

Що ми думаємо, коли дізнаємося, хто увійде в наші двері?

- Незручні ситуації:

Ви коли-небудь були в такій ситуації: ви в церкві, в ресторані, в магазині чи деінде в громадському місці, і хтось поводить ся не так, як належить, не так, як має бути? І вам було соромно через невідповідну поведінку цієї людини? Саме така ситуація в нашій сьогоднішній історії. Скандал у будинку відомого вчителя. Тож давайте здійснимо подорож у минуле.

2. Основна частина:

Матеріал: текст з Біблії, текст п'єси

Біблійний текст: Луки 7:36-50 з 4 уривками = 4 сцени

36 Один із фарисеїв попросив Ісуса повечеряти з ним. Ісус увійшов до дому того фарисея і сів їсти. 37 І ось одна грішна жінка з міста, почувши, що Він їсть у домі фарисея, принесла алебастрову чашу, повну пахощів. 38 І, сівши біля ніг Ісусових і плачучи, почала слізьми своїми кропити ноги Йому, і волоссям своїм обтирати, і цілувала ноги Йому, і пахощами намащувала їх. 39 Побачивши це, фарисей, що покликав Його до столу, сказав собі: «Якби цей чоловік був пророк, то знав би, хто Він, і про голову жінки, що доторкається до Нього, знав би, що вона грішниця!»

40 Ісус же промовив до нього: «Симоне, маю тобі щось сказати». А той відповів: «Кажу, Учителю».

41 І промовив Ісус: «Один лихвар мав двох боржників. Один був винен йому п'ятсот динаріїв, а другий – п'ятдесят. 42 Коли вони не могли заплатити, він простив їм обом. Хто ж із них полюбить Його більше?» 43 Симон відказав Йому: «Гадаю, що той, якому Він більше простив». Ісус же промовив до нього: «Справедливо ти судиш».

44 І, звернувшись до жінки, промовив до Симона: «Бачиш цю жінку? Я прийшов у дім твій, і ти не дав Мені води, щоб умити ноги, а вона слюзами своїми окропила ноги Мої і волоссям своїм обтерла їх. 45 Ви Мене не поцілували, а вона, відколи Я увійшов, не перестає цілувати ноги Мої, як увійшов. 46 Ви не намастили Мені голови оливою, а вона намастила Мені ноги пахощами. 47 Тому кажувам, що прощаються їй багато гріхів, бо вона багато любила. А кому мало прощається, той мало любить».

48 І промовив до жінки: «Прощаються тобі гріхи твої». 49 А ті, що їли з Ним за столом, почали говорити між собою: «Хто це такий, що й гріхи прощає?» 50 А Він промовив до жінки: «Віра твоя спасла тебе. Іди з миром!»

Сцена 1. Вступ: Скандал у будинку професора права

(Опис: четверо учнів читають сценку)

Дійові особи: автор; жінка; чоловік, шанований в місті; гість, що проїжджає через багато міст.

Автор: Симон – відомий у місті професор права, що належить до еліти, запрошує на вечерю у свій пишний будинок «мандрівного проповідника», якого всі чекають сьогодні ввечері; кажуть, що він творить чудеса, хворі одужують, газети розповідають про одну подію за іншою. Як завжди, його супроводжують кілька послідовників. Подивимось, що станеться цього разу.

Жінка: Всі про нього чули, він – зірка дня, і всі хочуть побачити його зблизька, поговорити з ним або навіть доторкнутися до нього. Кажуть, що одна жінка, яка роками хворіла, стала здоровою лише доторкнувшись до нього, а точніше – до його одягу... А тепер я чула, що він приїжджає до нас у місто сьогодні ввечері..... Його запрошують на вечерю в одну багату родину. Я хочу його побачити, я мушу його побачити..... і ось я вже йду туди..... але зачекайте, що я робитиму, коли стоятиму перед ним? З порожніми руками? Я хочу йому щось дати, але що? Так... вдома подивлюся..... має бути щось дорогоцінне.... цей проповідник..... мабуть такий святий..... що йому підійде? О, Боже, допоможи мені, я не

знаю. Я не маю нічого дорогоцінного, окрімТак, алебастровий флакончик коштовних парфумів....., ще б пам'ятати, хто мені його подарував. Але це вже не має значення. Це все, що у мене є дорогоцінного.

Чоловік: Заходьте, для нас велика честь, що ви сьогодні у нас в гостях. Ваші чудові вчинки та розповіді про них вже обговорює все місто. Нам цікаво познайомитися з їх героєм особисто.

Гість: Дякую, що запросили нас на вечерю. Зі мною ще троє друзів: Іван, Яків і Петро... (звертається до трьох): Заходьте, заходьте, навіть якщо наш господар забув дати нам води і помити нам ноги, його слуги, напевно, зайняті приготуванням їжі, так як вони зазвичай бігають і миють ноги кожному гостю. Давайте, не бійтеся.

Чоловік: Наш шановний гостю, будь ласка, заходьте, для ваших учнів є місця позаду. Сідайте, їжу зараз подадуть. Я зараз до вас підійду.

Автор: Невідома жінка прослизнула серед гостей і здивовано роззирається по кімнаті, потім знову зникає...чи вийшла в коридор?

Чоловік: Ось, будь ласка, перша страва, пригощайтесь, а потім розкажіть нам про свою останню історію. Чи правда, що ви повернули зір сліпому?

Автор: Уявіть собі: проститутку добре знають у місті, але не варто навіть називати її на ім'я. Вона багато чула про Ісуса і хотіла б опинитися біля нього, хоч раз доторкнутися до нього, хоча б до його ніг, але їй так соромно за все те брудне, що є в житті, але вона думає і сподівається, що Ісус не відкине її, як всі інші, тому вона хоче подарувати йому щось найдорожче, що в неї є, дорогі парфуми, кількох крапель вистачить для сильного запаху.

І ось, її шанс вона не може повірити, вона зробила це, вона всередині будинку, і раптом вона не може більше тримати це, вона падає на коліна і голосно плаче – весь її біль, вся її образа, її сором, все це виливається в сльози іїй соромно встати, вона не хотіла б змочити його ноги своїми сльозами, їй так шкода, вони швидко висихають, але чим.... ну, волосся у неї досить довге... о, так, дорогоцінний подарунок – упав – він розбився і олія вже капає на ноги цього чудового пана....поширюється сильний аромат...

Всі смачно їдять, голосно сміються і розповідають історії, слуги приносять і приносять тарілки... на підлогу падає і розбивається склянка... так думає кожен, коли чує, як щось розбивається, але раптом всі відчують такий різкий запах парфумів! Звідки він береться? Стоп!

Чоловік: Позаду вас, проповіднику, хтось лежить на підлозі. Обережно, ця людина може бути небезпечною! Ви нічого не бачили! Треба бити на сполох і викликати поліцію. Яке нахабство!

Автор: Сильний запах наповнює кімнату, господар здивований, шокований і не розуміє, що сталося...

Гість: А, ви маєте на увазі цю жінку, я її давно помітив, вона нічого поганого не зробила, тому, будь ласка, не викликайте поліцію.

Чоловік: Хтось бачив щось подібне? Цю жінку! Ооо, ні, як це може... Ооо, Боже, я не можу повірити, обличчя цієї жінки всі знають і така, як вона, в моєму домі... Мені здається, що я зараз знепритомнію.

Звертаюся до друзів: ви коли-небудь чули про таке? Але що ще гірше: мандрівний проповідник Ісус, здається, зовсім не заперечує, що ця грішниця навіть оскверняє кімнату своєю присутністю. Він навіть дозволяє цій блудниці торкатися своїх ніг, а це означає, що Ісус теж став нечистим, дивіться, тепер у нас є доказ: якби Ісус був справжнім пророком, посланим Богом, він би знав, що, торкаючись до грішника, він теж стає нечистим...

Сцена 2. Розвиток подій: Проповідник дає урок

Автор: Ісус не дозволяє скандалу заважати Йому, а натомість звертає увагу жінки на своє вчення і на Симона, господаря дому. На слова Ісуса: «Симоне, маю тобі щось сказати» Симон відповідає: «Скажи, Учителю». Цим він визнає Ісуса своїм учителем і господарем. Це була одна з причин, чому Симон запросив мандрівного проповідника Ісуса – навчитись у нього чомусь. Ісус справді є великим учителем, богословом, пастором.

Гість: Симоне, я скажу тобі дещо.

Чоловік: Кажі, Учителю.

Гість: Один лихвар мав двох боржників: один винен був йому п'ятсот леїв, а другий – п'ятдесят. Коли ж вони не мали чим заплатити, він простив їм обом. Але скажи мені, хто з них більше полюбить його?

Чоловік: Гадаю, що той, якому він більше простив.

Гість: Справедливо ти розсудив.

Сцена 3. Антитеза: Розкриваються причини

Автор: За часів Ісуса соціальною нормою було:

1. Добрі господарі мили ноги гостям

І, звернувшись до жінки, промовив до Симона:

Гість: Чи бачиш цю жінку? Я прийшов у дім твій, і ти не дав Мені води помити ноги, а вона слізьми своїми окропила ноги Мої і волоссям голови своєї обтерла їх.

Автор: Брудні ноги в східних сандалях + миття ніг: Івана 13

Протистояння господаря Симона: повертається звинувачення - не соромно те, що робить блудниця - але її шанують перед усіма гостями - але соромно, що господар знехтував мінімумом поваги - не помив їм ноги.

2. Знак дружби і братерства – поцілунок

Гість: Ви Мене не поцілували, а вона, відколи Я ввійшов, не переставала цілувати Мені ноги.

Автор: «Вітайте один одного святим поцілунком...» (Рим. 16:16);

«Вітайте всіх братів святим поцілунком...» (1 Сол. 5:16) + Юда зрадив поцілунком дружби. Це не образа і він не стає нечистим, коли блудниця цілує його ноги, але вона показує свою дружбу і любов, в той час як Симон був віддалений і показав усвідомлення того, що Ісус був лише вчителем, а не другом...

3. Найвища честь – помазання на царство

Гість: Ти не намастив Мені голови оливою, а вона намастила Мені ноги миром.

Автор: У Старому Заповіті – тільки у зв'язку з помазанням або царів, або священників, або пророків: Самуїл помазує царя Саула (I Сам. 10:1) + Єлісей помазує Єгу як царя Ізраїля (II Цар. 9:3), «*Ти приготував переді мною трапезу в присутності ворогів моїх, намастив голову мою оливою*» (Пс. 23:5)... Псалом 23 для нас? Так, у загальному священстві Нового Заповіту: «*І зробив нас царями і священниками Богові нашому*» (Об'явл. 5:10) + *царське священство* (I Пет. 2:9).

Але Ісус йде на крок далі, можу собі уявити, що з цими звинуваченнями Ісуса напруга зростала з кожною секундою, найпотужніше протистояння - найбільша честь - помазання елеєм, помазання голови = визнання царем - помазання тіла - хворого чи мертвого... Підготовка до поховання...

Сцена 4. Підсумок: Твоя віра спасла тебе

Автор: Останній буде першим – блудниця вшанована – фарисей Симон принижений
«Бог проти гордих виступає, а смиренним дає благодать» (1 Петра 5:5).

Гість: Тому кажу вам: Прощаються їй гріхи її, а їх багато, бо вона багато любила. А кому мало прощається, той мало любить.

Автор: А до жінки промовив:

Гість: Відпускаються тобі гріхи твої.

Автор: А ті, що сиділи з Ним за столом, почали говорити між собою: «Хто це такий, що й гріхи прощає?», але вчитель Ісус ще не закінчив, ніби цього скандалу було мало... спочатку дозволяє блудниці доторкнутися до себе, потім повертає спис звинувачення і кидає нечувану критику шляхетному господареві - потім встає і оголошує прощення гріхів - АЛЕ прощати може тільки Бог...

А Ісус промовив до жінки:

Гість: Віра твоя спасла тебе; іди з миром.

3. Поглиблення і молитва:

- А сьогодні?

- Більшість повій у Німеччині – з Румунії, більшість жінок і дітей, які живуть у лабетах торгівлі людьми та примусової проституції в Європі, походять з Румунії та України...

- Хіба це наша справа?

- Так, всі вони представляють наших сусідів!

- Як ми можемо допомогти?

- Перш за все, ми повинні молитися, кожна молитва є великою допомогою в заступництві.

(Автор: Еріка Клемм, 22.08.2020)

Святий Дух супроводжує мене

Гасло: «Хто не помилявся, нехай перший кине камінь».

1. Вступ/підготовка:

▪ Гра «I spy with my little eye...»

Це проста весела гра, яку можна проводити в будь-якому місці без спеціальної підготовки. Формуються дві команди. Один учень з команди озиррається навколо і вибирає об'єкт або істоту, яка знаходиться в полі зору. Звичайно, вибір буде «таємним», учень намагатиметься не видати себе. Він має сказати: «Я бачу те, чого ви не бачите, і у нього колір...», називаючи колір. Інші повинні вгадати, що учень має на увазі. Якщо вгадали – черга іншої команди, якщо ні – після трьох спроб вони програють раунд. Правила, бали та інші критерії для опису предмета можна вибирати на свій розсуд.

2. Основна частина: бесіда, обговорення, запитання.

Іноді ми помічаємо якісь речі, але чи завжди корисно розповідати про них іншим? Сьогодні ми поговоримо про одну історію, в якій люди побачили дещо неправильне, а потім дізнаємось, як ця історія закінчилася.

▪ *Євангеліє від Івана 8:1-11*

А) Ісус пішов на Оливну гору. А рано-вранці знову прийшов до храму, і весь народ зійшовся до Нього. Він сів і навчав їх. Тоді книжники та фарисеї привели до Нього жінку, спійману на перелюбі. Вони поставили її посеред народу і сказали Ісусові: «Учителю, цю жінку спіймано на

перелюбі. Мойсей у Законі наказав нам побивати таких жінок камінням на смерть: А Ти що говориш?» (Ів. 8:1-5)

1. Хто такі фарисеї? З яких причин вони ставлять запитання Ісусові?

(Відповідь: вони хочуть влаштувати їй пастку – вони хочуть, щоб Ісус висміяв її – вони хочуть змусити Ісуса бути безсилим перед жінкою, яку вб'ють, адже Ісус був відомий тим, що допомагав жінкам і бідним людям).

2. Жінку впіймали, а де ж чоловік?

3. Як ви думаєте, що тепер може зробити Ісус?

Б) Вони говорили це, щоб спокусити Ісуса, щоб потім звинуватити Його. Але Ісус нахилився і написав пальцем на землі. (Ів. 8:6)

Метод, за допомогою якого Господь Ісус перемагає, полягає в тому, щоб припинити нападки і провокації, не дозволяючи фарисеям змусити Його реагувати. Можливо, Ісус знайшов час, щоб помолитися і попросити мудрості у Бога Отця. Це те, чого ми можемо навчитися робити в суперечках – не давати себе провокувати, не реагувати швидко і емоційно – зупинитися, не поспішати, спочатку подумати...

В) Коли ж вони не переставали Його питати, Він, вставши, промовив до них: «Хто з вас без гріха, нехай перший кине в неї камінь». (Ів. 8:7)

Другий спосіб: момент перемоги – прямий удар – наслідок – шок і сором.

Г) Тоді Він знову нахилився додолу, і писав по землі... Почувши ці слова, вони докоряли в серцях своїх і виходили один за одним, починаючи від старшого до останнього. (Ів. 8:8-9)

Повторюючи перший спосіб подолання: терпіння і зосередження на чомусь іншому, на тому, що відбувається насправді, а не на своїх реакціях, – це схоже на дуже мудрого психолога, який дає свободу і відсторонюється в момент їхнього сорому.

Д) І залишився Ісус наодинці з жінкою, яка стояла посередині. Тоді Він устав і, не побачивши нікого, крім жінки, промовив до неї: «Де ж ті, жінко, що тебе оскаржили? Чи ніхто тебе не засудив?» «Ніхто, Господи», – відповіла вона Йому. А Ісус промовив до неї: «І Я тебе не засуджую. Іди і не гріши більше». (Ів. 8:10-11)

Милосердя, милість і прощення переважають над законами, але важливі слова в кінці залишаються: милосердя не дозволяє повторювати свої помилки, але милосердя вимагає, щоб ти змінив своє ставлення і поважав закони, встановлені Богом.

3. Поглиблення і молитва:

Нехай кожен на мить замислиться. Згадайте ситуацію, в якій у вас виникла сварка і в якій ви дозволили себе спровокувати на швидку реакцію. І чого ви сьогодні навчилися від Ісуса? Зупиніться, дійте повільно, зверніть увагу на щось інше і просіть у Бога мудрості в цей час... Що ви можете зробити краще наступного разу. Запишіть це, кожен для себе.

Потім можна помолитись мовчки або вголос.

Виклики та ризики в інтернеті

(матеріал підготовлений Лауренціу Дінке,
головним комісаром поліції, координатором Регіонального центру
по боротьбі з торгівлею людьми в м.Тімішоара, Румунія)

КІБЕРБУЛІНГ (або кіберзалякування) відноситься до однієї з форм психологічного насильства, де використовують технології з метою нападу, знуцання, погрози людині або групі людей. Кібербулінг може включати в себе:

- неодноразові знуцання над людиною;
- надсилання повідомлень із погрозами та переслідуванням;
- висміювання когось шляхом створення фейкового профілю або блогу, що містить принизливу інформацію;
- використання непристойного контенту та сексуальних висловлювань під час онлайн-розмов;
- публікація онлайн відео або особистих фотографій без згоди особи.

ГРУМІНГ – це заманювання дитини з метою сексуального насильства з боку дорослих, які намагаються завоювати довіру дитини та побудувати «дружбу».

З дитиною можуть вести бесіди на інтимні теми з метою поступового ознайомлення її з матеріалами сексуального характеру, щоб зменшити її опір до заборон.

Грумінг – це навмисна маніпулятивна поведінка, ініційована за допомогою несексуальних підходів, поступового, повільного знайомства з дитиною з метою сексуального насильства над нею.

Переважаючим онлайн-середовищем є соціальні мережі (Facebook, Instagram, Tik Tok, та ін.), великі простори онлайн-комунікації, які використовуються булерами для легкого зближення з дітьми, внесення сексуальних елементів у їхні стосунки, а також інші системи звукової, графічної та текстової комунікації (такі як Zoom, Meet, Teams, Skype, Messenger, WhatsApp, Telegram, Viber та ін.) або сайти, присвячені онлайн-іграм, які дають необмежений доступ до повного та ізольованого спілкування з дітьми.

Якщо дитина не має контакту з дорослим, вона ризикує стати жертвою сексуального або інших форм насильства.

КІБЕРСТАЛКІНГ – це анонімне вистежування жертв, що здійснюються через онлайн-платформи, з метою організації злочинних дій на зразок переслідування, спроб домагання, фізичного насильства, побиття. Мотивом може бути контроль або залякування жертви. Відстежуючи через інтернет користувачів, злочинець може отримувати інформацію про час, місце та всі необхідні умови здійснення майбутнього нападу.

Зібрана інформація також може бути використана в інших злочинах, таких як крадіжка особистих даних або офлайн-переслідування. Переслідування може бути спрямоване проти окремих осіб, груп або навіть організацій і може набувати різних форм, включаючи наклепи і погрози.

Коли хтось продовжує писати вам, хоча ви просили цього не робити, або починає нападати на вас, ви стаєте жертвою кіберпереслідування.

ОНЛАЙН-ШЕЙМІНГ, який також називають «культурою виклику», – це форма ганьби/приниження, коли жертву публічно принижують в інтернеті через соціальні медіа-платформи або групи в месенджерах. Це форма підбурювання до насильства та ненависті.

Вступ до фізичної самооборони

(Матеріал підготував Маркус Швіттер – теолог, соціальний працівник, фахівець з підготовки вищих військових кадрів (Румунія))

- **Коротко про фізичну сторону тактичної самооборони:**

«Рукопашний бій», в нашому випадку метод «крав-мага», що в перекладі з іврити означає «контактний бій», є одним з найефективніших способів самозахисту. Для звичайних людей не потрібно ніяких спеціальних, раніше набутих знань або років навчання чи інших філософських знань, як в азіатських бойових мистецтвах.

Причина проста і зрозуміла – метод «Рукопашний бій» розроблявся не як вид спорту або спосіб життя, а у військовій справі для кризових ситуацій. З цієї причини крав-мага використовується на різних рівнях по всьому світу в спецпідрозділах, поліцейських підрозділах і в тактичній самообороні. Він настільки ефективний, що навіть дітям вистачає сил дати відсіч хулігану або «поганому дорослому» і не стати безпорадною жертвою.

Як і багато чого в житті, цей метод має слабке місце.

Крав-мага – один з найефективніших методів, але це не «чарівна пігулка», яка змінить світ за один шкільний урок. Тут також потрібна певна відданість і зусилля з боку тренера та учня, а також моральна підготовка щодо того, як поводитися з цими новими техніками (які є серйозною зброєю), щоб уникнути зловживань. Навчання цим технікам не займає місяців або років.

Приклад: «Один тренер займався із 14-річною дівчинкою і навчив її основам, займаючись приблизно 1 годину на день протягом чотирьох тижнів. На жаль, приблизно через п'ять місяців на цю дівчинку напав чоловік у стані алкогольного сп'яніння. Завдяки базовій підготовці вона змогла успішно захистити себе і таким чином вберегтися від нападу».

Отже, висновок такий: ми можемо включити цей високоефективний інструмент до посібника «АКВА ВІТА», тому що він надійний і займає близько 15-20 годин підготовки з тренером або вчителем фізкультури.

- **Кілька речей, які вчитель може передати учням на уроці:**

- Самозахист завжди починається з того, що ви у своїй свідомості приймаєте рішення, що не хочете стати жертвою і для цього, за необхідності, готові застосувати насильство, щоб захистити себе.

- Злочинці не люблять ризикувати, тому шукають жертв.

- Це означає, що вони «сканують» оточення навколо себе в пошуках самотніх, безпорадних, слабких і необережних людей, яких вони оцінюють як «мішені», вважаючи їх легкими для нападу і такими, що не мають засобів захисту.

- Але якщо людина йде вулицею з високо піднятою головою, впевнена в собі і насторожена (а не з головою в мобільному телефоні), вона стає нецікавою для більшості злочинців.

Вчитель фізкультури може активно працювати над мовою тіла та поставою учнів і дати їм зрозуміти, що вони самі невербально передають своє рішення (бути чи не бути жертвою) тим, хто їх оточує.

Існує стара приказка, що той, хто хоче миру, повинен готуватися до війни, тому що ніхто не нападає на людину/націю, яка вже готова до війни.

Будь ласка, зрозумійте правильно, мова НЕ йде про те, щоб закликати людей (безглуздо) до насильства. НІ! Йдеться про те, що хтось просто повинен бути готовим воювати, тому що в більшості випадків конфлікту не буде!

Наостанок, порада для всіх батьків: «Зміцнюйте впевненість у собі та особистість ваших дітей якомога більше, тому що це одні з найважливіших елементів, коли справа доходить до конфлікту».

- **Кілька практичних порад, які тренер може передати учням:**

«Йдеться НЕ про те, щоб закликати людей до насильства. НІ! Йдеться про те, щоб люди були готові боротися, навіть якщо в більшості випадків конфлікту НЕ БУДЕ! Це просто означає, що середовище, в якому ми живемо, стає безпечнішим, коли людей навчають і готують до боротьби».

❖ **САМОЗАХИСТ ЗАВЖДИ ПОЧИНАЄТЬСЯ У СВІДОМОСТІ ЛЮДИНИ.**

Що це означає? Задовго до фізичного акту самозахисту людина повинна діяти. Вона ПОВИННА прийняти одне з найважливіших рішень: ВИ НЕ БУДЕТЕ ЖЕРТВОЮ! Свідоме рішення НЕ БУТИ ЖЕРТВОЮ пов'язане з вірою в те, що я зможу застосувати фізичну силу, якщо буде потрібно, щоб захистити себе.

Вчитель може активно працювати над мовою тіла та поставою учнів і, як зазначалося вище, донести до них, що своє рішення (бути чи не бути жертвою) вони передають іншим невербально. Дуже важливою є пряма і впевнена постава. Тому що мовою тіла ми візуалізуємо багато «речей», які кривдники можуть і будуть активно зчитувати перед тим, як напасти.

Злочинці не люблять ризикувати, тому вони шукають жертв. Це означає, що вони «сканують» людей, яких класифікують як «слабких» і «необережних», і сприймають їх як легкі «мішені», які НЕ будуть захищатися.

Але як тільки хтось іде з піднятою головою, впевнений і пильний (а не з головою в мобільному телефоні), він стає нецікавим для більшості злочинців.

❖ **У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ ЗБРОЄЮ МОЖЕ СЛУГУВАТИ БУДЬ-ЩО.**

Ми всі носимо «зброю» з собою кожного дня в обов'язковому порядку. Наприклад:

- Рюкзак або наплічник – хороший «захисний щит», адже він може полегшити будь-які удари.

- Нерозкрита парасолька – це «захисний механізм» на випадок надзвичайної ситуації.

- Навіть стілець, на якому ми сидимо, або подібні предмети створюють перепону для нападника.

- Ключі від будинку, які тримають у руці (звісно, гострим кінцем назовні), спричиняють неприємні колоті рани та порізи.

Одного разу молода жінка ввечері поверталася додому, коли помітила, що за нею хтось стежить. Вона потягнулася за ключами в сумочці, розвернулася і кілька разів вдарила нападника в обличчя. З ключами в руці їй вдалося втекти, і її більше не переслідували, оскільки злочинець відчув, що не може нападати далі. Тактична самооборона – це, головним чином, нездатність нападника атакувати, щоб жертва могла виграти час для втечі або до виклику поліції на місце події.

❖ ЯК МИ МОЖЕМО ВТРУТИТИСЯ НА ПІДТРИМКУ ЖЕРТВ?

На жаль, доведеним фактом є те, що наші співгромадяни воліють уникати конфліктів, а не втручатися, щоб допомогти, вважаючи, що конфлікт, свідком якого вони є, не є їхнім конфліктом.

Якщо хтось просто кричить «Допоможіть!», то інші повинні втрутитися таким чином:

- Коли на людину нападають, вона повинна сказати: «Жінко в червоному пальто, негайно викличте поліцію, бо цей чоловік мені погрожує» і т.д. Ця жінка (особа), яку просять викликати поліцію в цьому конфлікті, якщо вона не робить того, про що її просять, порушує міжнародний закон (закон про відмову в допомозі).

❖ ЯКЩО ВИ ОПИНИЛИСЯ В РОЛІ ЖЕРТВИ, ЯК ПРАВИЛЬНО ДІЯТИ?

Яким би тривіальним не здавалося це питання, діти та молодь, зокрема, мають абсолютно неправильне уявлення про те, як позбутися небезпечної людини. Вони часто думають про те, щоб втекти і сховатися, але це помилка, яка може стати фатальною. У найгіршому випадку кривдник знайде жертву в її схованці і залишиться з нею наодинці. ЧОМУ жертві важливо шукати місця скупчення людей, наприклад, міні-маркети, заправки, комерційні будівлі тощо?

Злочинці хочуть залишитися непоміченими, тому не шукають скупчення людей. У наш час усі громадські заклади мають камери спостереження, які, в свою чергу, допоможуть поліції ідентифікувати зловмисника.

Тому, якщо вам хтось погрожує, зверніться до оточуючих і повідомте їм про ситуацію, в якій ви опинилися.

❖ СИТУАТИВНА ОБІЗНАНІСТЬ

Сьогодні ми живемо у нібито безпечному, але пасивному та анонімному світі, де майже всі «дивляться» у свої телефони на вулиці. На жаль, це заохочує «поганих хлопців» діяти. Однак, якщо ви навчите людей усвідомлювати, що може статися з ними і що відбувається навколо них, то ви вже зробите важливий крок у запобіганні насильству. Так ви помітите двох п'яних за 100 метрів перед собою і зможете перейти на інший бік вулиці, або помітите, що відбувається на автобусній зупинці, і вирішите вийти на наступній зупинці, і т.д.

Ми рекомендуємо залишати смартфон у кишені, особливо коли ви подорожуєте наодинці. Це потрібно для того, щоб ви могли стежити за тим, що відбувається навколо вас, і вчасно попередити про можливі небезпеки. Ми не хочемо робити з людей параноїків, але хочемо показати їм, що якщо вони на дорозі і не будуть обережними, на них може чекати (смертельна) небезпека. Небезпека може бути як злочинним нападом, так і ямою в асфальті, яку вони могли б переїхати, якби знали про ситуацію.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЄКТ

Модель самозахисту для спортивних тренерів та вчителів фізичної культури

ТЕМА: Пташка в русі – Підкріплення з акцентом на ловлю м'яча.

Резистентність – Розвиток резистентності через біг на витривалість.

ТИП: змішаний

МІСЦЕ: спортивний майданчик

МАТЕРІАЛИ ТА ОБЛАДНАННЯ: свисток, віхи, секундомір

ВІДЕО МАТЕРІАЛИ: фільм «Стресостійкість» з моделями захисних вправ:

<https://www.evang.ro/ua-clips/>

НАВЧАЛЬНІ ЦІЛІ:

Наприкінці уроку учні повинні:

- розвинути витривалість через біг на витривалість;
- теоретично перерахувати технічні елементи, що відпрацьовуються;
- підтримувати однокласників/партнерів;
- підвищити свою стійкість до стресу.

ХІД ДІЯЛЬНОСТІ:

ЕТАПИ ТА ТРИВАЛІСТЬ	ЗМІСТ ЗАНЯТТЯ	ЧАС	МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ ВПРАВ ТА ІНШІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ	ПРИМІТКИ
1. Організація учнів <i>3 хвилини</i>	- привітання; - перевірка присутності, екіпірування та стану здоров'я; - повідомлення теми уроку; - стройові вправи на концентрацію уваги; - шикування в шеренгу.	- 30" - 1' - 30" - 30" - 30"	Шикування в шеренгу 	
2. Тренування І зі стресостійкості: <i>10 хвилин</i>	Перегляд відео «Стресостійкість» з моделями оборонних вправ: https://www.evang.ro/ua-clips/ . Учасники в першому ряду залишаються на місці, виконуючи роль людини, на яку нападають. Ряд 2 кидає виклик партнеру в ряду 1, виконуючи м'який поштовх. У цей момент партнер у першому ряду повинен відповісти на виклик захисною позицією, зробивши крок назад. Оборонна позиція полягає у згинанні рук, прийнятті захисної позиції. Позиція агресора повинна буде рішучою, він має намагатися	× 2-3 рази -1 хвс	- учні стають в лінію в два ряди, обличчям один до одного; - парна робота. Рухи виконуються на відстані 3 метрів.	Постійно підтримується зоровий контакт з агресором, вчитель пояснює, чому це важливо. Учні по черзі виконують роль агресора/жертви.

	максимально імітувати реальний випадок. Захисна позиція полягає у згинанні рук, прийнятті захисної позиції. Той, хто захищається, приймає розслаблену оборонну позицію.			
3. Тренування II зі стресостійкості: 10 хвилин	Учні сідають у два ряди (двоє – на килимок, один – у положенні лежачи на спині, з зафіксованими на килимку ногами). Учні, що сидять, виконують підняття живота. Після кількох повторень втручається агресор (партнер учня), який імітує удари м'яким предметом (наприклад, м'ячем) по партнеру, що рухається. Удари наносяться по тулубу, уникаючи області обличчя та голови!	× 3 рази -1 хв	- в лінії в два ряди, обличчям один до одного; - парна робота.	Ноги повинні бути зігнуті під час підйому живота. Акцент робиться на правильності виконання вправи.
4. Тренування III зі стресостійкості: 10 хвилин	Учні стають у два ряди обличчям один до одного. Утворюються пари з двох учнів. Ряд 1 виконує легкий біг на місці, в той час як партнер з іншого ряду втручається, намагаючись порушити активність іншого легкими поштовхами, словесними фразами, щоб залякати.	× 3 рази -1 хв	- в лінії в два ряди, обличчям один до одного; - парна робота.	Учень, якого цькують, повинен намагатися зберегти рівновагу, незважаючи на шум, якому він піддається.
5. Резистентність: розвиток резистентності через біг на витривалість 11 хвилин	Біг на витривалість у помірному темпі протягом 2:30 хвилин (хлопці) та 2:00 (дівчата)	× 2 рази	Активна перерва між 2 повтореннями, ходьба з дихальними вправами.	
6. Відновлення після тренування 3 хвилини	- Повільний біг з розслабленням рук і ніг. - Ходьба з дихальними вправами.	1-1,5 кола 0,5 кола	- По всій поверхні землі. - Глибокий вдих/видих.	
7. Організоване завершення заняття 3 хвилини	- Шиккування. - Висновки: * рекомендації щодо виконання; * основні моменти; * рекомендації для самостійної роботи. - Завершення уроку.		- В лінії в 1 ряд 😊 😊 😊 😊 😊 😊 😊 - Учні знаходяться у стані спокою	

Шановні батьки, цей матеріал призначений для вас!

Поданий нижче текст є результатом роботи групи людей, що складається з психологів, педагогів, соціальних працівників, священників, методистів, поліцейських, людей з великим досвідом роботи в громадських організаціях та тих, які безпосередньо працюють з дітьми або дорослими, що отримали травми, спричинені різними видами насильства.

Наша мета – привернути вашу увагу до небезпек, які можуть виникнути в житті вашої дитини.

Незалежно від того, скільки років вашій дитині, знання цих аспектів допоможе вам запобігти травматичному досвіду, який діти можуть отримати в результаті різних видів насильства, найсерйознішим з яких є торгівля людьми.

ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ, ЩО...? Небезпека для українців стати жертвою торговців людьми набагато більше зросла внаслідок воєнної агресії з боку росії. З ризиками стикаються не лише жінки та діти, які змушені покинути Україну, але й чоловіки, внутрішньо переміщені особи та постраждалі від війни, що залишаються всередині країни.

Довірливі стосунки дитини з батьками закладаються з дитинства. Саме тоді вона дізнається, що батьки люблять її безумовно, і що про будь-яку біду вона повинна розповісти насамперед батькам. Дитині важко самостійно виявити небезпеку в суспільстві. Саме тому **дитину потрібно захищати і допомагати розпізнавати людей з прихованими намірами.** Для цього дитині потрібна сім'я поруч і, перш за все, добре поінформовані батьки.

Заради безпеки вашої дитини вам потрібно знати наступне:

● **СЕРЕДОВИЩЕ ДЛЯ КРИВДНИКІВ І ТОРГОВЦІВ ЛЮДЬМИ – ЦЕ:**

- **Інтернет** (соціальні мережі, ігри, яким діти та підлітки надають перевагу, тощо);
- **мобільний телефон** (групи в соціальних мережах та месенджерах – Facebook, Instagram, Viber, Telegram тощо);
- **коло друзів** дітей/підлітків;
- родичі або близькі люди;
- шкільний колектив, однокласники дітей/підлітків;
- знайомі.

● **НАЙБІЛЬШ ВРАЗЛИВІ КАТЕГОРІЇ:**

На сьогоднішній день повідомлялося про наступні категорії:

- Діти з неповних сімей (де є батьки-одиначки або матері-одиначки) та діти **без нагляду**;
- Діти, батьки яких працюють за кордоном;
- Діти з надмірно авторитарними батьками, які не мають довірливого спілкування з ними;
- Діти з неблагополучних сімей;
- Діти, які не мають хороших стосунків з батьками (батьки не спілкуються з ними/ батьки, які працюють вдень і вночі та не мають часу для своїх дітей).

ЩО ВИ МОЖЕТЕ ЗРОБИТИ, ЩОБ ЗАХИСТИТИ СВОЮ ДИТИНУ?

Зв'язок з дитиною має бути якомога більш тісний!

Знаходьте час для спільних занять, дружніх дискусій!

Знайте про оточення дитини!

(Однолітки, друзі, люди, з якими вона контактує/спілкується)

Отримайте інформацію!

Розповідайте дитині про небезпеку, яка може на неї чекати!

Спостерігайте за дитиною!

Звертайте увагу на поведінку та настрої дитини. Будь-яка зміна може бути ознакою того, що з нею відбувається щось небажане ...

Заохочуйте дитину говорити з вами про свої проблеми (і не боятись покарання), тому що тільки ви можете допомогти їй!

Зв'яжіться з людьми, які можуть вам допомогти, коли справа доходить до ознак будь-якого виду насильства чи торгівлі людьми!

Довідкова лінія:

Звернутися за практичними порадами можна до:

- Національної гарячої лінії з протидії торгівлі людьми та консультування мігрантів 527, що працює за підтримки Міжнародної організації з міграції (МОМ), з 8:00 до 20:00 за номером 527 (безкоштовно з мобільних телефонів) або 0 800 505 501 (безкоштовно зі стаціонарних телефонів).
- Особи, які перебувають за кордоном, можуть звернутися до консультантів гарячої лінії за електронною адресою 527.hotline@gmail.com;
- Національна дитяча «гаряча лінія»: 0 800 500 225 або 116 111 (для дзвінків з мобільного) та Національна «гаряча» лінії з попередження насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації 0 800 500 335 або 116 123 (для дзвінків з мобільного) ГО «Ла Страда-Україна».

Безкоштовні програми для батьківського контролю

Google Family Link

Google Family Link – це інструмент Google, який допомагає батькам, чії діти проводять занадто багато часу в Інтернеті.

Ця проста та інтуїтивно зрозуміла програма дозволяє встановити основні правила користування телефоном, які допоможуть захистити вашу дитину від будь-яких небезпек, з якими вона може стикатися онлайн.

Як і всі продукти Google, Family Link дуже простий у використанні. Вам просто потрібно завантажити додаток, створити обліковий запис для вас та вашої дитини, а потім підключити обидва телефони.

Завдяки цьому ви зможете керувати додатками, якими користуються ваші діти, годинами, проведеними перед екраном, місцезнаходженням, ви можете встановити обмеження на використання телефону або заблокувати пристрої.

Цікавою особливістю Google Family Link є те, що він пропонує добірку рекомендованих вчителями додатків, які ви можете встановити на свій мобільний телефон віддалено.

Рекомендується батькам, які хочуть знати, що саме роблять їхні діти, коли проводять час у телефонах.

Qustodio

Qustodio – ця програма призначена для батьків, чії діти зловживають мобільними телефонами. Батьки можуть обмежувати час, який виділяється на ігри та різні додатки.

Окрім здатності Qustodio обмежувати використання певних додатків, ця програма пропонує багато інших цікавих можливостей. Наприклад, ви отримуєте щоденний звіт про час, який ваша дитина була онлайн, ви можете заблокувати певні веб-сайти, повідомлення та дзвінки і навіть визначити місцезнаходження дитини завдяки службі геолокації.

Ще однією цікавою особливістю Qustodio є те, що в додатку є кнопка SOS для вашої дитини. Таким чином, вона може покликати на допомогу у будь-який час, незалежно від того, де вона знаходиться.

Family Time

Family Time – це ще одна чудова безкоштовна програма для батьківського контролю. Як і попередні, вона пропонує можливість обмежити час перебування дитини в телефоні, а також блокувати програми, які ви вважаєте некорисними для неї.

Крім того, що Family Time дуже корисний для управління часом вашої дитини, він ще є дійсно корисним додатком, щоб визначити її місцезнаходження.

Додаток має сервіс геолокації в режимі реального часу і дозволяє встановлювати певні обмеження, в яких дитина може використовувати мобільний телефон. Якщо з будь-якої причини ваша дитина виходить за межі фіксованої зони, ви отримаєте про це сповіщення. Крім цього, Family Time - це відмінний застосунок, який може захистити вашу дитину від незнайомих осіб. Окрім кнопки SOS для вашої дитини, він також має можливість отримати доступ до будь-яких підозрілих контактів, завдяки чому ви зможете отримувати сповіщення про будь-які неприйнятні повідомлення, які надходять або надсилаються з мобільного телефону.

My Serene: батьківський контроль

My Serene: батьківський контроль – це безкоштовна програма, призначена для захисту вашої дитини від неприйнятної контенту. Завдяки їй ви можете вирішити, до яких веб-сторінок та програм буде доступ, також тут є функція, яка обмежує використання Інтернету.

My Serene: батьківський контроль був розроблений більше як спосіб захистити вашу дитину, ніж як спосіб контролювати години екранного часу. Ось чому серед основних функцій даного додатка ми знаходимо моніторинг дзвінків, SMS або електронної пошти, а також контролю за геолокацією та можливість блокувати телефон дитини на ніч.

Безсумнівна перевага цього додатка полягає в тому, що він дозволить вам перевіряти повідомлення в WhatsApp, Messenger або Instagram. Фактично, ви можете відстежувати не тільки текстові повідомлення, але й голосові, зображення та відео, які надходять через соціальні мережі.

Securekids

Ця програма пропонує контроль за часом, який дитина проводить у телефоні або планшеті, а також можливість блокувати певні веб-сторінки або навіть вимкнути смартфон вашої дитини. Securekids має широкий спектр можливостей, щоб точно знати, як ваша дитина використовує свій мобільний телефон. Ми знаходимо, наприклад, такі цікаві функції, як: блокування дзвінків з невідомих номерів, встановлення будильника або навіть щоденні звіти про активність вашої дитини на телефоні.

Крім цього, цей додаток включає в себе геолокацію, щоб ви завжди знали, де знаходиться ваша дитина.

У програмі існує кнопка SOS, призначена для наймолодших. Якщо дитина відчуває загрозу чи небезпеку, вона може натиснути на неї і зробити фото, а телефон відправить вам попередження із зображенням дитини та її точного місцезнаходження.

Додаткова інформація про застосунки для батьківського контролю: <https://uk.vpnmentor.com/blog/кращі-додатки-батьківського-контро/>

Корисні лінки

У грі (Пісні для дітей)	https://www.youtube.com/watch?v=oa7THV4fI2w
Пісня «Якщо ти живеш щасливо»	https://www.youtube.com/watch?v=pdpbp7jVKvU
Інтернет-безпека	https://www.youtube.com/watch?v=6il77X1holw
Емоції та почуття - для розуміння дітей	https://www.youtube.com/watch?v=i22ICEXJ6K4
Мультфільм «Думками навиворіт»	https://www.youtube.com/watch?v=kbIIBm-SY8M
Анімаційний фільм «Зачарований»	https://www.youtube.com/watch?v=W_B2UZ_ZoxU
Анімаційний фільм «Пайпер»	https://www.youtube.com/watch?v=3A-2NRHWqFQ

«Моє тіло належить мені»	https://poklik.media/pro-stosunky/moie-tilo-pravya-seksualnoi-bezpeky-dlia-ditei/
Про кібербулінг для підлітків (освітній серіал)	https://www.unicef.org/ukraine/about-cyberbullying-for-teenagers
Відео «Історія Юльки» та «Історія Матеуша»	https://www.youtube.com/watch?v=o87bouFkrvU https://www.youtube.com/watch?v=NfU9hbrLjTM&t=1s
Матеріали інформаційно-освітньої кампанії #stop_sexтинг	https://stop-sexting.in.ua/
Методичний посібник «Формування навичок безпечної поведінки дітей»: частина 2 «Я вмію себе захистити» (для роботи з дітьми підліткового віку)	https://childfund.org.ua/publikatsii/metodichnii-posibnik-formuvannia-navichok-bezpechnoi-povedinki-ditei-chastina-2-ia-vmiiu-sebe-zakhistiti
Матеріали кампанії «Уважні батьки»	https://childfund.org.ua/diialnist/kampaniia-uvazhni-batky
Інформаційно-методичний посібник «Сексуальне насильство над дітьми: причини, наслідки, профілактика»	https://childfund.org.ua/publikatsii/seksualne-nasilstvo-nad-ditmi-prichini-naslidki-profilaktika
Відеолекція «Сексуальне насильство над дітьми: форми та ознаки»	https://www.youtube.com/watch?v=g1xVCWI6xQI&t=1s
Методичний посібник «Навчіть дитину захищатися»	https://childfund.org.ua/publikatsii/metodichnii-posibnik-navchit-ditinu-zakhischatisia
Мультфільм «Розкажи дорослому, якому довіряєш»	https://www.youtube.com/watch?v=lcdfF_5uGI0&t=1s
Відеоролик «Почни говорити» для дітей та дорослих щодо попередження сексуальних домагань у спорті	https://vimeo.com/477933967 ;
Актуальні матеріали щодо психологічної підтримки та захисту дітей від сексуального насильства в інтернеті	https://mon.gov.ua/ua/news/aktualni-materiali-shodo-psiologichnoyi-pidtrimki-ta-zahistu-ditej-vid-seksualnogo-nasilstva-v-interneti

- брошура для батьків «Навчіть дитину правила «Тут мене не торкайся»

https://childfund.org.ua/Uploads/Files/campaing_materials/broshura_Kiko_for_parents.pdf ;

- Методичний посібник «Формування навичок безпечної поведінки дітей»: частина 1

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/pozashkilna/bezpeka/1.pdf>

та частина 2: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pozashkilna/bezpeka/2.pdf>

РЕКОМЕНДОВАНІ КОНТАКТИ для отримання допомоги

- Урядова гаряча лінія з протидії торгівлі людьми, запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей:

1547 (24/7, безкоштовно, анонімно и конфіденційно)

+38 044 284 19 15 (для дзвінків з-за кордону згідно тарифів вашого оператора)

1547.ukc.gov.ua

- Національна гаряча лінія з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації (Ла Страда Україна):

116 123 (безкоштовно з мобільного), 0 800 500 335 (безкоштовно з мобільного або стаціонарного), для дітей та молоді 0 800 500 225 (зі стаціонарного)

hotline@la-strada.org.ua

la-strada.org.ua

Telegram CHL116111 Instagram childhotline_ua Facebook childhotline.ukraine

На Національних гарячих лініях Громадської правозахисної організації «Ла Страда-Україна» можна отримати психологічну, правову, інформаційну допомогу, а також супровід постраждалих від сексуального насильства

- Національна безкоштовна «гаряча лінія» з протидії торгівлі людьми та консультування мігрантів, у тому числі щодо безпечного виїзду за кордон (Міжнародна організація з міграції (МОМ)):

527 (безкоштовно з мобільного) або 0 800 505 501 (безкоштовно зі стаціонарного), щодня з 8:00 до 20:00

527.org.ua

- Додаткова інформація щодо ризиків торгівлі людьми від ОБСЄ

@WORK_SAFE_UA

Допомога онлайн – експертна інформація:

Facebook: www.facebook.com/work.safe.ua/

Instagram: www.instagram.com/work_safe_ua/

Telegram chat-bot «ЗАЛИШАЙСЯ В БЕЗПЕЦІ» **@stay_in_safe_ua**

1. Національна «гаряча лінія» для дітей та молоді: 0 800 500 225 або 116 111 (безкоштовно зі стаціонарного та мобільного телефонів, анонімно), Messenger @childhotline.ukraine, Instagram @childhotline_ua, Telegram @CHL116111.
2. Поліція: 102.
3. Центр надання безоплатної правової допомоги: 0 800 213 103.
4. Урядова консультаційна лінія з питань безпеки дітей в інтернеті: 1545 (далі - 3).
5. Перша національна лінія довіри для попередження суїциду: 73 33.
6. Освітньо-інформаційна кампанія щодо захисту дітей в інтернеті #stop_sexтинг: <https://stop-sexting.in.ua/help/> (для підлітків) та <https://stop-sexting.in.ua/adult/> (для дорослих).

7. «Лінія допомоги»: (067) 975 76 76, (066) 975 76 76, (093) 975 76 76.
8. Національна урядова «гаряча лінія» для постраждалих від домашнього насильства – 1547.
9. «Гаряча лінія» Уповноваженого Президента України з прав дитини: (044) 255 76 75.
10. Освітній омбудсмен України: (095) 143 87 26 (ez@eo.gov.ua, <https://eo.gov.ua/>).
11. «Гаряча лінія» психологічної допомоги та протидії насильству: <https://www.unicef.org/ukraine/stories/hot-lines>
12. Анонімні консультації на сайтах teensLIVE (від фахівців клінік, дружніх до молоді), supportME (від фахівців).
13. Уповноважений Президента України з прав дитини (044) 255 76 75.
14. Національна гаряча лінія з протидії торгівлі людьми та консультування мігрантів: 0-800-505-501 (безкоштовно зі стаціонарних телефонів), 527 (безкоштовно з номерів мобільних операторів України пн. – пт. з 10:00 до 21:00, сб. з 10:00 до 18:00).
15. Гаряча лінія Міністерства закордонних справ України для громадян України, які опинилися в надзвичайних ситуаціях за кордоном: (044) 238 16 57
16. Департамент боротьби зі злочинами, що пов'язані з торгівлею людьми Національної поліції України: (044) 374 37 85 (пн. - сб. з 09:00 до 18:00).
17. Гаряча лінія емоційної підтримки Міжнародної організації з міграції: 0 800 211 444.
18. Гаряча лінія з профілактики суїцидів (<https://lifelineukraine.com/>).
19. Гаряча лінія професійної підтримки «Стоп паніка» безкоштовний багатоканальний номер: 0800 50 18 92.
20. Платформа «Розкажи мені» (<https://tellme.com.ua/>).
21. Канал психологічної підтримки «ПОРУЧ» для підлітків та молоді (https://t.me/poruch_me).
22. В рамках роботи платформи Співдія та Співдія хаб функціонує напрям безкоштовної психологічної підтримки онлайн і офлайн (<https://airtable.com/shrfgyZ1ko5UYxR9r>).
23. За підтримки Національної психологічної асоціації психологи волонтери створили центр психологічної підтримки «Як ти?» (безкоштовно, у будь-який час доби) (<https://bit.ly/3QLUdwO>).
24. Міжнародний Комітет Червоного Хреста (МКЧХ) відкрив гарячу лінію, за якою можна звернутися за підтримкою: 0-800-300-155 (дзвінки безкоштовні).
25. Телеграм-канал «підтримай дитину» створено з турботою про батьків і дітей (<https://t.me/s/pidtrumaidutuny>).
26. Онлайн-платформа «Аврора»: консультування постраждалих від насильства, зокрема сексуального, доступу до якісної дистанційної допомоги у будь-якому куточку України та за кордоном, достатньо лише заповнити заявку на сайті «Розірви коло» у розділі «Психотерапевтична допомога» (<https://rozirvykolo.org/mental-support/>).
27. Екстрена психологічна допомога при Кризовому Центрі медико-психологічної допомоги: (068) 770 37 70, (099) 632 18 18, (093) 609 30 03.
28. Група психологічної підтримки «Разом» (<https://razom.live/>).

Подяка

Дякуємо всім, хто підтримав нас у розробці цього посібника практичними порадами, моральною підтримкою та молитвою.

Насамперед ми вдячні робочій групі «Ковчег Благословення» (Sibiu A.B.S.), а також співробітникам Сибіуської єпархії. Деякі з учасників представляють різні фонди допомоги, що спеціалізуються в галузі, яка розглядається в цьому посібнику, і залежать від пожертвувань для здійснення своєї роботи. Спеціалізація цих фондів зосереджена на допомозі людям, які постраждали від насильства і торгівлі людьми, а також на запобіганні цим явищам. Наша робоча група впродовж усього часу своєї діяльності отримувала фінансову підтримку від фондів «Хліб для світу» (“Brot für die Welt”) та «Надія для Східної Європи» (“Hoffnung für Osteuropa”), яким ми також хотіли б висловити свою подяку. Ми вдячні їм, а також усім, хто приєднався до нас із порадами/пропозиціями або іншим внеском.

Ми особливо вдячні нашому Господу Ісусу Христу, Який вів нас через Святого Духа на всіх етапах розвитку проекту і з чиею допомогою підтримувалася гармонійна робоча атмосфера та вирішувалися різні проблеми.

Дякуємо співавторам цього посібника, зокрема наступним категоріям учасників: вчителям, вихователям, викладачам, поліцейським, соціальним працівникам, психологам, церковним служителям, шкільним інспекторам, членам Окружного центру освітніх ресурсів і допомоги («Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională» - CJRAE, Румунія), членам Національного агентства з питань протидії торгівлі людьми («Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane» – ANITP, Румунія), представникам єпископату та різних громадських організацій, які брали участь у проекті, зокрема громадській організації «Fundatia Șinca» (м.Орадя, Румунія).

Також ми вдячні педагогам Юлії Островській (приватна ЗОШ I-III ступенів «Софія», м.Черкаси, Україна) та Віоріці Морару (гімназія №9 м.Ізмаїл, Одеська обл., Україна) за переклад даного посібника українською мовою.

Команда проєкту

Дошкільний рівень: Делія Стоіческу

Початкова школа: Лаура Переян, Флавіус Іліоні-Лога, Елла Міхай

Середня школа: Сімона Кимпеан, Анамарія Кордун, Мірча Бікан, Еріка Клемм, Ема Маскаш, Тетяна Шинка

Старша школа: Сімона Кимпеан, Лауренціу Дінке, Анамарія Кордун, Ема Маскаш, Еріка Клемм

Батьки: Дойна Соломон

Психологічний аспект: Мугур Фреціле, Сімона Кимпеан, Ема Маскаш, Еріка Клемм

Духовний аспект: Еріка Клемм, Елена Нікореску, Іонуц Котой, Раду Кимпеан, Аннелізе Хелтманн

Насильство в Інтернеті: Лауренціу Дінке, Ема Маскаш, Сімона Кимпеан, Еріка Клемм, Джордж-Маріус Шинка

Управління стресом: Євген Соломон, Маркус Швіттер, Теодора Бобеш

Координатори: Еріка Клемм, Тетяна Шинка, Юлія Островська

Верстка: Кармен Стате

Переклад українською: Віоріка Морару

Коректура тексту: Юлія Островська

Графіка: Роберт Захареску, Діана Захареску, Еріка Клемм

АКВА ВІТА (жива вода) -
очищає нас усередині та зовні,
ЗВІЛЬНЯЄ нас,
зцілює та виводить токсини,
настільки звична та
ДОРОГОЦІННА

